4ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 764 Կ. ՊՈԼԻՍ 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ/4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1903 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 16 ՇԷՎՎԱԼ 1321 — 22 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ԼԱՎԱԼ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԼԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պոլսոյ Մեծ Մաստէօ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيه‌جه ملى وسياسى غزته‌سى
صاحب امتيازى : ارطاس فريد
اداره خانه‌سى : باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԱՌԱՔՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱՏՈՒՆԻՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Ի՞ՆՉՊԷՍ Կ'ԸՆԴՀԱՆԱՅ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Բարոյականութիւնը ամէնուն բերանին ծամոցն եղած է հիմա։

Ամէն քայլափոխիդ կը հանդիպիս մարդու մը որ երկու խօսքի մէջ բարոյականութիւնը առաջ կը քշէ։

Տղայ կարգողը, աղջիկ հաս ընողը, ապառիկ ծախողը, գրաչիր փնտռողը, ապահովագրուողը, տուն վարձու տրուողը, վերջապէս գործառնութիւն մը կատարողը, կամ գործի մը ձեռնարկողը միշտ բարոյականութիւն կը փնտռէ դիմացինին վրայ, թէեւ ինք այդ փնտռածին նմայնն իսկ չունենայ։

Մէկը պարտաւորելու կամ անոր յոգի կողմերը ցուցնելու համար բարոյական չունի կ'ըսենք և ամէն բան հակադրուցած կ'ըլլանք մեր դիմացինին։ Մէկ խօսքով՝ բարոյականութիւնն է ներկայ դարուս չարն ու կշիռը որով կը գնահատուի ո՛և է մէկու արժէքը։ Եւ սակայն երբ այս ատիճան հոգւով մարմնով փարած ենք բարոյականութեան, արդեօք զայն ընդհանրացնելու միջոցներուն վրայ կը խորհինք, կամ անբարոյութիւնը արգիլելու նպաստաւոր միջոցներ կ'ընենք։

Բուն հոս է խնդիրին կենսականութիւնը, եթէ ո՛չ ինչ կ'ըլլայ, երբ օրուան մօտայնն հետեւելով ամէն տեղ բարոյական քարոզներ ու ոչ մէնք անոր հպատակիք ո՛չ ալ ուրիշները բարոյացնելու աշխատինք։

Զարգացած միջավայրերու առեւտրական հրապարակին վրայ դրամագլուխին համընթաց կը նկատուի բարոյականը և այսօր Եւրոպոյ և Ամերիկայի մէջ չատ վաճառականներ՝ նուազ դրամագլուխ բայց անխախտ բարոյականութիւն ունեցող մարդոց հետ գործ ընելը կը նախընտրեն հարուստ և սակայն բարոյականութենէ զուրկ անձանց հետ առեւտուր ընելէ։ Եւրոպայի, Գլխաւորաբար Անգլիոյ վաճառականներէ չատեր այն ատիճան խստապահանջ են բարոյականութեան նկատմամբ որ, նոյն իսկ կանխիկ դրամով ապրանք ծախել կը դժկամակին այնպիսի անձերու որոնց բարոյականը խախտած է և կամ իրենք դեռ լաւ մը չեն ճանչցած զանոնք։ Մեր վաճառականներէ ոմանք իրենց Եւրոպա հատատուելու առաջին չրջանին՝ ենթարկուած են այս դատն փորձին, կարծելով որ այն տեղի հրապարակին վրայ ալ կարելի է ընել. ինչ որ առանց քաշուելու արձակ համարձակ կ'ընէին մեր խիստ ներողամիտ հրապարակին վրայ։ Եւ սակայն բարոյական ամենախիստ պատիժը չուտով զգաստացուցած է զիրենք և կամաց ակամայ ստիպուած են ուղղամտութեան սկզբունքներն յարգելու և խստիւ անոր հպատակելու։ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ մեծ գործառնութիւն ընող վաճառական մը որ հոս վարժուած էր իր կանգունով առնել ծախելու, պարտամուրհակները բնաւ չի ստորագրել կամ պայմանագրին ամիս մը ետք վճարելու, դրամ պահանջելու եկող հաւաքիչը վանելու, դրամի փոխարէն երեսուն օրէն գանձելի փոխ-գիր տալու, և ուրիշ այս կարգի հարիւրաւոր անբարոյութիւններ գործելու, Եւրոպա արմատաճիւղ մը կը բանայ և իր դրամին առատութեանն ու հոյակ գործառնութեանը վստահելով, կը փորձէ հոն ալ սկսիլ իր սովորութիւններն ու գործարանի մը հրամանին վճարելի մէկ մուրհակը չաբաթ մը ետքի կը ձգէ ամենայն պաղարիւնութեամբ։ Գործարանին անօրէնը բերան չի բանար և ստակը դանձելէ ետք, անգամ մ'ալ առուտուր չըներ մեր հարուստ վաճառականին հետ, որ յանկարծակիի եկած այս անակնկալ խստապահանջութենէն՝ կը սկսի թախանձել, միջնորդներ ղրկել, սակայն անօգուտ, անգամ մ'ալ անկարելի կ'ըլլայ իրեն համար ապրանք գնել այն գործարանէն։

Խստապահանջութեան և ուղղամտութեան այս ատիճանը ընականաբար մեր խելքէն վեր է, թէրեւ մանաւանդ վստահելի յանախորդի մը նկատմամբ գործադրուի ա՛ն։

—Ինչ կ'ըլլայ եղեր էֆէնտիմ, մարդ չէ՞, այս չաբթու ստակ չունի եղեր գալ չաբթու վճարեր է, ասանկ աննշան դէպքի մը համար կ'արժէ՞ զրկուիլ այնպիսի յանախորդէ մը։

Այս է մեր դատելու եղանակը որով ամէն անբարոյութիւն կը ներենք ո՛և է յանախորդի համար, երբ վստահ ըլլանք որ վերջապէս ուշ կամ կանուխ կը վճարէ մեր դրամը և սարին մէկ քանի հարիւր ոսկի չան կը ձգէ մեզ։ Այս երկու առաւելութիւնները ունենալէ ետք, ալ ինչ կ'ուզէ թող ընէ յանախորդը, ամէն բան ներելի է անոր։

Օտար հրապարակներու վրայ սակայն այսպէս չեն խորհիր, գործելու եղանակէն կը դատեն մարդուն բարոյական արժէքը ու անոր համեմատ վարկ կը բանան։ Վերը յիշուած գործարանատէրը գիտէր որ հարուստ մարդ էր իր լքած չանախորդը, մանաւանդ գիտէր ալ որ տարեկան քսան երեսուն հազար ոսկիի ապրանք պիտի գնէր իրմէ և սա ալ աւելորդ չէ ըսել թէ, անոր չահը մեր չահերուն նման հարիւրին երեք չորս չէր, առուտուրը տասը տասներկուքը մը կար՝ որով տարեկան երեք չորս հազար ոսկի պիտի չահէր, սակայն ասոնց ամէնքը ոտնակոխ ընելու միմիայն անոր համար որ յանախորդը չարգեց իր խոստումը, որոշուած պայմանաժամէն չաբաթ մը ետք վճարեց պարտքը և այսպէս մեղանչեց հանրային բարոյականին դէմ։

Մինակ մանիֆաթուրայի ճիւղին համար չէ սակայն ուրոպական այս խրատապահանջութիւնը, առուտուրի ամէն ճիւղին մէջ ալ ընդհանուր օրէնք եղած է որ մարդ բնաւ չչեղի ուղղամտութենէ և ասոր չնորհիւ է որ ո՛և է հանրածանօթ Ֆիրմայի տակ Եւրոպական և մանաւանդ անգղիական ինչ ապրանք որ գնուի, կարելի չէ որ ամենադոյզն խարդախութիւն մը ներմուծուի անոր մէջ։ Եւ երբ Եւրոպայէ եկած ո՛և է ապրանքի մէջ պակաս չափ կամ խարդախուած կրնա, քանակութենէն նուազ ապրանք կը տեսնէք, վնասն եղի՞ք, մեր վաճառականներն են որ կը բռնադատուին զիրենք այդ խարդախութիւնները գործելու, եթէ՝ ոչ Եւրոպական հրապարակներու վրայ անկարելի է անկէ ամենափոքրիկ մաս մը ծախել։ Եւ գործարանատէրերը գարձեալ չչեղելով ուղղամտութենէ՝ յանախ ապրանքներու պիտակներուն վրայ կը նշանակեն բուն քանակութիւնը, եթէ մեր բարոյականութիւն փնտռող վաճառականներն ու առեւտրական անձինք չեղծանեն դայն։

* * *

Ցաւներէն ներս՝ ընտանեկան կեանքի մէջ ա՛լ աւելի խիստ է բարոյականը, ասկէ տասը տարի առաջ էր կարծեմ, ընկերական ամենամեծ դիրք ունեցող անձնաւորութիւն մը Եւրոպական սալոնի մը մէջ խարդախութիւն ըրած էր թղթախաղի առեն, այս անարգանքը, որ չատ սովորական պարագայ մ'է մենք չատերուն համար, այն ատիճան յոռի տպաւորութիւն ըրաւ հանրային դատաստանին վրայ, որ քիչ մնաց մարդը դիրքը, ապագան ու ամէն բան կորսնցնէր։

Մեր ընտանեկան Հայ չրջանակներէն չատերուն մէջ սակայն ուր այնչափ կը յեղյեղուի բարոյականութիւնը, այս կարգի դէպքեր բազմաթիւ անգամ կ'անցնին և մարդոց արժէքը կը չափուի միմայն հարստութեան և կամ չռայլութեան տեսակէտէն։ Մեր սրտերը բաց են ամէն էրիկ մարդու կամ տիկնոջ առջեւ, բաւական է որ մենք անկէ ակընկալելիք չան մը ունենանք և կամ անիկայ իր հարստութեամբը, ճոխութեամբը ու արտաքին երեւոյթովը չըլլայնէ դմեզ։ Արդարացումը պատրաստ է մեզի համար։

—Ինձի՞ ինչ տխպար, իրաւ քիչ մը խստուած էնիկ է, բայց իմ տանս մէջ ինչ կրնայ ընել, անկէ դուրս ալ ինչ կ'ընէ թող ընէ լմնամէ չենք հարցներ։

Աւելին կայ, մենք բարոյականութեան ձրի վարդապետներս որ ամէնուն վրայ բարոյականութիւն կը փնտռենք, ա՛ս ու ան կը դատապարտենք իբր անբարոյ, մի՛ս բարոյական կը քարոզենք, երբ խնդիրը ամուսնական գործողութեան մը գայ ու իւղոտ պատառ մը ներկայանայ, կարծես պահ մը կը մոռանաք մեր առջի քարոզած բարոյականութիւնը ու ամենէն չատ խօսուած կնոջ աղջիկն իսկ մեր զաւկին առնելու չենք քաշուիր, բաւական է որ մեծակակ դրամագիտ մը ունենայ և կամ մեր աչքը չլացնող հարստութեամբ մը օժտէ մեր ընտանիքը։

—Անպարկեշտ ընտանիքէ աղջիկ առ, բայց անպակ տեղ աղջիկ մի տար ըսած են կ'ըսենք, անանկ բաները փնտռողը ո՞վ է հիմա, մարը խօսուած է եղեր, վա՛յ վա՛յ վա՛յ, չխօսու

ապարդիւն մնան, այդ պարագային հետևեալ դարմանին կրնաք դիմել՝ ինքներին ծակուելու և թարախը հոսեցնելու ատիճան, խիստ լով մկնուռը հասունցուցէք և թողէք որ լաւ մը պարպուի։ Միևնոյն ատեն չը մոռնաք անոր շուրջի մորթը հականեխել 2000ին 1 համամատութեամբ պի իօրիւր սբ մէրիւրով կամ սիւպլիմէով հակառակ պարագային խել մը վարակիչ միքրոպներ նոբանոր մկնուռներու ծնունդ կուտան։ Մէկ երկու խօսք ալ ներքին դարմանման համար։ Արեան բորբոքումը մեղմացնելու համար ալ եթէ պնդութիւն կայ լուծողականներ առնելու է, յետոյ՝ պնդութիւն ըլլայ կամ չըլլայ. 3 սուրճի դգալ գարեջրի խմոր (levur de bière) պիրա մայասը դաւաթ մը ջուրի մէջ ճզմելէ, խառնելէ վերջ վրան միշտ կամ Սէլցի ջուր աւելցնելով, առաւ, ցերեկ և իրիկուն խմելու է։

** Ձկան իւղը շատ անախորժ կը գտնեմ կո՛ր և ստամոքս չի կրնար կոր հանդուրժել։ արդեօք կարելի է ատոր տեղ ձիթաթիւղ գործածել. այո՛ կամ ո՛չ, ինձ պատասխան մը տուէք, միանդամայն ըսէք թէ՝ ձիթաթիւղը ինչպէս պէտք է առնել։

—Ձիթաթիւղը ձկան իւղին տեղը չը կրնար բռնել. ձիթաթիւղէն մեծ խէր մի՛ սպասէք. քանի որ ձկան իւղ չէք կրնար կոր առնել, խաղողին և կամ ուրիշ մնուցիչ պտուղներու դիմեցէք։ Բայց, ամէն պարագայի մէջ ո՛չ մին ո՛չ միւսը, ձկան իւղին գործը չեն կրնար տեսնել։ Ամոնամ ըսելու թէ՝ ձիթաթիւղին տեղ կրնաք ձիթապտուղ, ընկոյզ, նուշ և ատոնց նման իւղ պարունակող պտուղներ գործածել, ինչ որ աւելի լաւ է սննդառական տեսակէտով։ ԵՍ-ՏԱՍԸ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՀԱԲՈՒՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Թօքիօ, Դեկտ. 29. — Պետական Խորհուրդը այս առաւօտ վաւերացուց ձեռք առնուած քանի մը դրամական ծրագիրներ, որպէս զի փութով չինուի Սէուլ-Ֆուզան երկաթուղին, և բոլոր զինուորական ծախքերն ալ հայթայթուին։ Կառավարութիւնը արտօնուեցաւ 50 միլիոն եէնի ներքին փոխառութիւն մը կնքել պատահականութեանց առջեւ։ Այսօր Միքատոն կէս օրին Պալատին մէջ ճաշ մը տուաւ, որուն ներկայ էին Կէնրօները, այսինքն բոլոր աւագագոյն Պետական մարդիկը, նախարարները, և Պետական Խորհուրդին անդամները։ Ճաշէն վերջ կայսրը մասնաւոր ունկնդրութեան ընդունեց Կէնրօները, և անոնց կարծիքը հարցուց երկրին համար ա՛նքան ծանր և կարեւոր կացութեան առթիւ։

** Կայսերական հրովարտակ մը կ'արտօնէ ճաբոնական կառավարութիւնը ո՛չ միայն վերոյիշեալ փոխառութիւնը կնքել, այլ նաև գանձատոմսեր հրապարակ հանել, և անսահման քանակութեամբ փոխառութիւններ կնքել ազգային պաշտպանութեան նպատակաւ։ Ուրիշ կարեւոր հրովարտակներ ալ ելան, որոնցմէ մին կը վերաբերի Պատերազմական Խորհուրդի մը հաստատութեան։ Այսպիսի գործողութիւններով, կառավարութիւնը ամբողջացուց իր պատերազմական բոլոր պատրաստութիւնները անմիջական գործողութեան մը համար, եթէ հարկ ըլլայ։ Հիմակ այլ ելաւ Ռուսիոյ պատասխանին կը սպասեն ամենայն հանդարտութեամբ և վստահութեամբ։

** Ռուսիայէն նոր զօրքեր ղրկուեցան Բիրինի ռուսական բանակը զօրացընելու համար։ Ամէն օր բազմաթիւ զօրք և ռազմամթերք կը հասնին Մանչուրիա ռուսական դիրքերը զօրացնելու համար։ Շատ տեղեր աւարառութիւններ կ'ըլլան, և ընկէ կինէրուն վրայ խոշանդու�։ մեր ի գործ կը դրուին։

** Բարեկամ Տէրութիւն մը խորհուրդ տուեր է Ռուսիոյ՝ Մանչուրիական խնդիրը բոլորովին անջատել Բօքէյի խնդիրէն, և երկուքը զատ զատ կարգադրել։ Պերլինցի դիւանագէտ մը, որ շատ մօտէն իրազէկ է կացութեան, հետեւեալ չափական յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Կէտ մը կայ որ տարակոյս չի վերցներ. այն է՝ Զարին և Լամտորֆ կոմսին խաղաղասիրութիւնը։ Ռուսիոյ մէջ զօրաւոր պատերազմասէր կուսակցութիւն մը կայ որ իր ձեռքէն եկածը կ'ընէ կռիւը ձգելու համար։ Բայց մինչեւ հիմա իրենց հնարքները չեն յաջողած։ Գործերը մեծ մասամբ կախում ունին ա՛յս պարագայէն թէ, Զարը պիտի պահէ՞ թէ պիտի ձգէ Լամտորֆ կոմսը։ Իմ կարծիքս ա՛յն է թէ տակաւին վստահ եմ թէ պատերազմ պիտի չըլլայ։»

** Վիէննայի մէջ Ճաբոնի վիճուորական և նաւային կարողութեան վրայ հրատարակուած տետրակ մը կը յայտարարէ թէ, զօրանուիրութիւնը շատ դիւրաւ կրնայ կատարել Ճաբոն՝ բանակին դիւրաշարժութեան, փոքր հեռաւորութիւններուն և Ճաբոնցիներուն հայրենասիրութեան շնորհիւ։ Ձիերուն պակասութիւնը միայն մասնագիտութիւն կը պատճառէ։ Բանիմը նաւանանդիսաներու մէջ զօրքերու փոխադրութիւնը շատ դիւրաւ պիտի չկատարուի, որովհետեւ Ճաբոնի երկաթուղիները մեծ մասամբ նեղ գծի վրայ շինուած են։ Օրական 20 կառախումբէն աւելի կարելի չէ ճամբայ հանել։ Բայց անհամեմատ կերպով լաւագոյն է փոխադրանաւերուն դրութիւնը։ Ճաբոն ունի 910 շոգենաւ՝ 580000 թոնս տարողութեամբ։ Մէկ շաբաթուան մէջ կրնայ իր ուզած նաւահանգիստը համախմբել 200000 թոնս տարողութեամբ շոգենաւ, որով կրնայ փոխադրել 33000 հետեւակազօրք, 8000 ձի և 108 թնդանօթ, և 7000 թոնս նպարեղէն, երեք ամսուան համար։

** Վլատիվոսթոքի բոլոր պաշտօնական Գրասենեակները և վարչային Գործակալութիւնները անկէց պիտի փոխադրուին Խապարովք։ Այս կերպով Վլատիվոսթոք կը կորսնցնէ իր կարեւորութիւնը իբրեւ ծովային կեդրոն Մ. Արեւելեան Ռուսիոյ։ Վլատիվոսթոքի ռազմագիտական արժէքն ալ մեծապէս պիտի նուազի՝ Քորէայի մէջ Ռուսիոյ ծաւալման հետեւանօք։

** Թէ՛ Ռուսիա և թէ Ճաբոն եղան մի և ցորենի մեծաքանակ ապպարանք ըրած են ամերիկեան Գերմաններուն։ Ճաբոն անմիջապէս յանձնելի 250000 լիպրա եղան միս պայմանաւորեց։ Ռուսիա եւս Քանզաս Սիթիի Վաճառատան մը մէկուկէս միլիոն լիպրա աղածոյ միս ապպարեց, անմիջապէս յանձնելի ռուսական բանակին համար։ Ճաբոնական կառավարութիւնը Սէն-Բօլի վաճառատան մը ապպարեց 100 հազար պարկ ալիւր, անմիջապէս յանձնելի, իսկ 50000 պարկ ալ, քանի մը օրէն յանձնելի։ Անգլիական մեծ շոգենաւ մը Ռօտ Այլէնտ ճամբայ ելաւ Ճաբոն տանելու 11500 թոնս հանքածուխ մարտանաւերուն համար։

*** Կացութիւնը Ռուսիոյ մէջ.— Լոնտոնի մէջ հաւատի ազբիւրէ կը հաստատուի թէ Ռուսիա պիտի մերժէ նկատի առնել ճաբոնական առաջարկութիւնները։ Անգլիոյ Արտաքին գործոց Պաշտօնարանը կը յայտարարէ թէ կացութիւնը ծանր է։ Ռուսերը սաստիկ զայրացած են Անգլիացիներուն և Ամերիկացիներուն դէմ, որոնց համակրութիւնները յայտնապէս Ճաբոնի կողմն են։ Այնպէս կը կարծեն որ եթէ Անգլիա և Ամերիկա չքաշվերեն, Ճաբոն պիտի չհամարձակի պատերազմ հրատարակել Ռուսիոյ դէմ։ Ռուսիոյ աւանդական քաղաքականութիւնը ա՛յն կը պահանջէ որ Ռուսք իրենց դրուած դիրքերէն անգամ մըն ալ ետ չքաշուին։ Զարը այս քաղաքականութենէն չի կրնար շեղիլ հակառակ իր բոլոր խաղաղասիրութեան։ Ուստի Ռուսիա քաղաքավարօրէն պիտի պատասխանէ Ճաբոնի թէ իր վերջին խօսքն ա՛յն է որ Ռուսիա չի կրնար ընդունիլ Ճաբոնի պայմանները, և միեւնոյն ատեն պիտի յայտարարէ Ճաբոնի թէ ի՛նչ մեծ անխոհեմութիւն գործած կ'ըլլայ չափազանց ուզելով Ռուսիոյ հետ։ Ասիկա իրրեւ վերջնագիր պիտի նկատուի Ճաբոնի կողմէ, կամ Ռուսիոյ վերջին բառը, եթէ ոչ պատերազմի յայտարարութիւն։ Ռուսիա պատերազմ չուզեր, բայց չի կրնար գլուխ ծռել Ճաբոնի առջեւ։ Ռուսիա պատերազմ պիտի չհրատարակէ։ Ճաբոն կրնայ հրատարակել։ Ուստի ամէն բան Ճաբոնէն կախում ունի, և դիւանագէտի մը ըսածին նայելով, Ճաբոն այլ ևս չի կրնար ընկրկիլ պատերազմին առջեւ։

*** Պիզէրթի ֆրանսական նաւահանգիստը սպասող ռուսական նաւախումբին հրաման ղրկուեցաւ Բեթերսպուրգէն, փութով Մ. Արեւելք մեկնիլ։ Այս նաւախումբը կը բաղկանայ ինը մարտանաւերէ։

*** Ռուսական Քազան չոգենաւը, 1400 զինուորներով, Բորթ-Սայիտ հրամանի կը սպասէ Մ. Արեւելք մեկնելու համար։

*** Մեծ դուքս Ալէքսանդր Միխայլովիչ փութով Բեթերսպուրգի մեկնեցաւ Սեվաստաբոլէն, անմիջական հեռագրով մը կանչուելով։

*** Անգլիոյ կառավարական թերթերը կը յայտարարեն թէ Ճաբոն կազմ և պատրաստ է պատերազմի, և բանաւոր պայմանաժամ մը տուած է Ռուսիոյ պատասխան առնելու համար։ Այսօր վաղը պատասխանը կը հասնի, որմէ կախում ունի պատերազմ կամ խաղաղութիւն։ Թէ Ռուսիա պիտի ընկճէ Ճաբոնը, կամ Ճաբոն պիտի յաղթէ Ռուսիոյ, կամ երկուքն ալ երկար և անորոշ պայքարի մը մէջ պիտի յարատեւեն, ասոնք ամէնքն ալ ծանր հաւանականութիւններ են։ Բայց որպէս զի եւրոպական միւս տէրութիւններն ալ չպարտաւորուին սա՛ կամ նա՛ միջոցներով միջամտել և բորբոքումը աւելցնել ընդարձակ ատիճանի մը վրայ, Դիւանագիտութիւնը պարտաւոր է գտնել կարգադրութեան խաղաղիկ ճամբայ մը սա՛ ռուսաճաբոնական Տագնապը վերջացնելու համար առանց պատերազմի, կ'ըսէ Սթանտարտ։

ԹԻՊԼԷԹԻ ԳՈՐԾԸ.— ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Պուտտայական Լամա մը, Սամմին Սամման անուն, և իր քոյրը քանի մը օրէն Բեթերսպուրգի կը մպասուին։ Իրենց պաշտօնն է Տալայ-Լամային կողմէ նամակ մը յանձնել Զարին Թիպէթի բրիտանական արշաւանքին վրայ։ Ռուս զինուորական թերթերը կ'ըսեն թէ Անգլիա Ռուսիոյ ներկայ զբաղումներէն առիթ գտնելով իր շահերը առաջ տանելու կը փոքթայ։ Պարսկաստանի վաճառականութիւնը ձեռք անցընելու համար Հնդկաստանի Փոխարքան ճամբայ հանեց և Թիպէթի մէջ ալ արշաւախումբ մը ղրկեց։ Բայց անկարելի է որ Ռուսիա անտարբեր գտնուի Թիպէթի մէջ անգլիական հնարքներուն առջեւ։ Նովոյէ Վրեմիա առաջարկած էր որ Անգլիա ապատ ձգուի Թիպէթի մէջ, քանի որ այդ երկրին հետ Ռուսիոյ հաղորդակցութիւնները դժուար են, և Ռուսիա գոհ մնայ իբրեւ փոխարինութիւն գրաւելու Քաշկարը, Եարքանտը և Քուլճան։ Ռուսիոյ և Ճաբոնի միջեւ առժամանակեայ համաձայնութիւն մը կնքուելուն պէս, Ռուսիա իր բոլոր ուշադրութիւնը պիտի դարձնէ Կեդր. Ասիոյ կողմը, ուր հիմա Անգլիա մինակ մնացած է, և շատ հաւանական է որ, կ'ըսէ Սվիեր, Ռուսիա այս անգամ շատ խիստ գտնուի Անգլիոյ դէմ։ Բեթերսպուրգի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը յայտարարուի թէ Ռուսիա ի մօտոյ իր թեւարկութիւնը պիտի հուչակէ Քաշկարի, Եարքանտի և Քուլճայի վրայ։ Տասը տարի առաջ Ռուսիա Զինաստանի դարձուց Քուլճան, սա՛ միակ նպատակաւ որ «Ռուսիոյ և Զինաստանի բարեկամական յարաբերութիւնները չխանգարուին»։ Այն միջոցին Ռուսիա մեծ պատճառ մը չունէր Քուլճան իւրացնելու, ինչպէս հիմակ իր շահերը չեն թողուր որ Մանչուրիայէն ելնէ։ Եթէ թոյլ տրուի Անգլիոյ՝ մնայուն և հաստատուն կրուան մը գտնել Թիպէթի մէջ, Ռուսիոյ շահերը, արժանապատուութիւնը և համբաւը նիւթապէս ծանր հարուած մը պիտի կրեն Կեդր. Ասիոյ մէջ։ Թիպէթի խնդիրը չի կրնար լուծուիլ մի միայն Անգլիոյ գոհունակութիւն պատճառելու կերպով, կ'ըսեն ռուսական թերթերը։ Հիւսիսային Հնդկաստանի և Կեդր. Ասիոյ մէջ անգլիացի փոխարքային երկրածաւալ բաղաքականութիւնը Ռուսիոյ կենսական շահերուն դէմ հակառակութիւն մըն է, և եթէ ապագայ ծանր խառնաշփոթութենէ զգուշանալ կ'ուզուի, պէտք է որ Ռուսիա և Զինաստան անմիջապէս պատասխան ուղեն Անգլիայէն թէ ի՛նչ է իր ապագայ դիտաւորութիւնը Թիպէթի վրայ։

ՄԵԼԲՈՒՆ ԽԱՆ.— Հռոմի Պարսկի դեսպան Իշխան Մելքոն Խան 30000 ֆր. արժողութեամբ արծաթեղէն սպասներ գողցուցեր է, որոնք սպասաւորի մը հոգածութեան յանձնուած էին, երբ դեսպանը Հռոմէն մեկնած էր ամառը։ Սպասաւորը փախեր է։

ՖՐԱՆՍ ԵՌԶԵՑԻ ԿԱՑՍԸ, որ Մնդեան տօնին առթիւ այցելութեան գացած էր իր աղջկան՝ Մարի Վալէրի արհիւքասուհիին, պաղատութեան հետեւանքով քիչ մը անհանգիստ ըլլալով, պալատ վերադարձաւ։ Բժիշկները յայտարարեցին թէ կայսեր առողջական վիճակը լաւ է, և քանի մը օր հանգիստ յանձնարարեցին։ Ուրիշ բժշկական խնամքի հարկ չէ մնացած, միայն թէ Ն. Վեհափառութիւնը նչ.ի սովորական ունկնդրութիւնները միայն յետաձգեց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴՐԱՆԱՒ ՄԸ ԿՈՐՍՈՒԱԾ.— Ծովային Նախարարութիւնը հրաման ղրկեց Միջերկրականի ֆրանսական Նաւատորմին հրամանատարին անմիջապէս յածանաւ մը ճամբայ հանել փնտռելու համար կառավարական Լա Վիհե փոխադրանաւը, որ հրամանատարութեամբ Պարպիէ Նաւային տեղակալին Դեկտ. 10ին Թօֆիքէն ճամբայ ելած էր Թուլոն երթալու, ուր պիտի հասնէր Դեկտ. 24ին։ Լա Վիհեի մէջ կային 50 նաւաղ, ինչպէս նաև մեծաքանակ վառօդ եւ ուրիշ ռազմանիւթեր։

ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ.—Նիքոլայէվի (Սիպերիա) բանտին կառավարիչ ռուս զնդապետ Ֆօս երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան եւ բոլոր քաղաքացիական իրաւունքներէ զրկման դատապարտուեցաւ թուղթեր կեղծելուն եւ իր խնամքին յանձնուած բանտարկեալներուն հետ վայրագօրէն վարուելուն համար։ Դատավարութեան միջոցին քստմնելի մանրամանութիւններ երեւան բերուեցան, կը գրեն Պերլինի թերթերը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Երեսփ. Ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ վաւերացուց Ծերակոյտին կողմէ արդէն իսկ վաւերացուած ծրագիրը, որով ընդհանուր ներում կը շնորհուի բոլոր այն անձերուն, որոնք աշխատութեան գործերու կամ խնդիրներու առթիւ առժամապէս ձերբակալուելով բանտարկուած էին։ Մ. Գօթիէ որ Բլանեի առաջարկեց որ ներման ծրագրին մէջ յօդուած մը աւելցնայ ի նպաստ այն յանցապարտներուն որոնք ասկէց առաջ Տրեֆիւսի գործէն ծագում առած խնդիրներուն մէջ բռնուած կամ ամբաստանուած էին եւ դատապարտուած էին Բարձրագոյն Դատարանէն։ Զարմանալի անգամն էր որ այսպիսի առաջարկութիւն մը կ'ելլար։ Դատական գործոց Նախարարը յայտարարեց թէ այդպիսի որոշում մը միայնակը չի կրնար խաղաղեցնել Ֆրանսայի մէջ, և թէ վարչութիւնը չի կրնար այդպիսի առաջարկ մը բերել Ժողովին։

ԲԱՄԲԱԿԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ.— Բամբակի վաճառականութիւնն եւ ճարտարարուեստի կարեւոր գումարում մը տեղի ունեցաւ Մանչեսթրի մէջ, քուէարկուեցաւ օրակարգ մը, որ կը դատապարտէ բամբակին վրայ կատարուած ֆիշկագային շահադիտութիւնը, որմէ խոշոր գնանկար առաջ կուգան վաճառականներեան, և մեծամեծ կորուստներու ենթարկուած են մանաւանդ բամբակի գործաւորներ։ Պատուիրակութիւն մը կառավարութեան ներկայանալով պիտի խնդրէ որ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին բամբակին վրայ շահադիտութիւնը արգիլելու համար։

ԿԱԽԱՂԱՆ.—Անդրեալ շաբթու Անգլիոյ մէջ կախաղան հանուեցան երեք հոգի։ Ձօն Կէլլէկբրի (30 տարեկան) և Էմիլի Սուան կինը (42 տարեկան) կախուեցան՝ ապանած ըլլալուն համար այս վերջին կնոջ ամուսինը։ Ձօն Կէլլէկբր թոչակաւոր էր Սուանի տունը։ Ամուսինը տեսաւ որ մեղապարտ յարաբերութիւններ կային իր կնոջ և իր թոչակաւորին միջեւ և խնդիրը արծարծեց։ Այն ատեն երկու սիրահարները սպաննեցին զայն։ Երբ երկու դատապարտեալները կախաղանին ոտքը հասան, Էմիլի Սուան, բարեւ տուաւ Կէլլիկբրի, ըսելով. — Բարի լո՛յս, Ձո՛ն։» եւ միւսը պատասխանեց.— «Բարի լո՛յս, սիրունիկս»։ Մէկ վայրկեան վերջ մեռած էին։ Լիվերբուլի մէջ ալ Հէնրի Պէրթրէմ երիտասարդ գործաւոր մը կախուեցաւ անցեալ ամսուն իր կինը սպաննած ըլլալուն համար, որուն հետ հաղիւ քանի մը ամիս առաջ կարգուած էր։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 դեկտ.— Թերթերը կ'ըսեն թէ, Մ. Արեւելքի կացութիւնը չատ կնճռոտ է և թէ խաղաղ ելք մը գրեթէ անհաւանական է։ Տիլլի Մէյլ կը գրէ թէ Մաթիայի առջեւ գտնուող 5 ռուս մարտանաւերը հրաման ստացան անմիջապէս Մ. Արեւելք մեկնիլ։

—Ռիսթէրի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ և Իտալիոյ միջև իրաւարար դաշնագրին պատճէնը արդէն պատրաստուած է, և իմ օրոյ պիտի ստորագրուի։

ՋԻՐԱԿՕ.— Այսօր ոկսան թաղուիլ Իրօգուա թատրոնին արկածին զոհերը։ Ի նշան սգոյ բոլոր վաճառատունները գոց են։ Գերման Կայսրը ցաւակցութեան հեռագիր մը ղրկեց Նախագահ Ռուզվէլթին։ Այրած թատրոնին ելեքտրական պաշտօնեան ձերբակալուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Մաթիւտ տի Սան Տօնաթօ իշխանուհին, ծնեալ Պոնապարդ, մեռաւ այսօր։ 84 տարու էր։

—Սէուլի ֆրանսական դեսպանը այսօր Քորէայի կայսեր մատոյց Պատուոյ Լէգէոնի ժապաւէնը։

—Մ. Վալտէք Ռուսօ ապաքինեցաւ և սկսաւ իր զբաղումներուն։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Սքուպչինան մեծամասնութեամբ ընդունեց, մամուլին վրայ դրուած նոր օրէնքը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Լօքալ Անցայկերի դրածին նայելով երէկ Վիլհէլմ կայսր բանախօսութիւն մը ուղղեց սպաներուն, զանոնք յորդորելով որ բանակին աւանդական կարգն ու սարքը պահել ջանան, այսպէսով լաւ օրինակ մը հանդիսանալով իրենց ստորադասներուն և ժողովրդեան, և հակել որ զինուորներուն հանդէպ դէշ վարմունքը դադրի։

ՄԱՏՐԻՏ.— Էքօֆա, կարեւոր յօդուած մը կը հրատարակէ, արեւմտեան Աֆրիկէի կացութեան վրայ։ Կ'ըսէ թէ քաղաքակրթութիւնը չպիտի մուտ գտնէ այդ երկրին մէջ մինչեւ որ Ֆրանսա Սպանիոյ ընկերակցութեամբ և Անգլիոյ հաւանութեամբ իր խաղաղական միջամտութիւնը չբերէ հոն։

ԻՍՄԱԻԼԻԱ. — դեկտ. 31էն 31 Սիւէզի նեղուցէն անցած են 125 նաւ. հասոյթ զոյացած է 3,630,000 ֆր.։

ԹԵՐԹՕՆՆԵՐՈՒՄ ԹԵՐԹՕՆԸ
Լա Բէ Փողոցին
ՈՃԻՐՔ
ԴԻՕՒԱՐԱՀԱՃ ՓՆՆԻՉՆԵՐՈՒՆ
ՀԻԱՑՈՒՄԻՆ ՈՒ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ Վ.Պ., ԶՈՐ
«ՄԱՆՉՈՒՄԷ»
պիտի հրատարակէ առաջիկայ 1904
Ցունվար 1ի թիւով

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1903 20 2 Ցունվ. Շաբ.)

ՑՈՐԵՆ

Սէրթ էքսթրա, օրական	40- փր.
» միջին տեսակ	34-36 »
Ձերմակ Ա. լիպրայէն պակաս	7¾-8. ղր.
» Բ. »	8¼ »
Մախլիւթ (խառն) »	9-9½ »
» (հաճարով) »	10-11 »

Այսօր ժամանեց Բուլգէլի 1 վագոն լիպրայէն պակաս 8½-9¼ ղրշ.

Այսօր ժամանեց 4 վագոն ցորեն Ա. նատալ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քըրմա Ա. պարկը	76 ղր.
» » Բ. և Գ. »	75 »

ԹԷՓ

Օրական 18 փարա։

ԳԱՐԻ

Բէօստէնտէ	10¾ ղրշ. գրիւը
Բուլգէլի	10¼-10½ »

ՄԻՍԻՐ

Օրական 20 փարա ագտարմա։

* * *

1903 Դեկտ. 13 — 22 Հրապարակի վաճառումներուն շաբաթական ցուցակն է.

ԳԻՆԹԷ

43 պարկ Դեղին	11-11¼.12¾.13⅞
7 » ձերմակ I	20¾-22
3 » Ճալօ	7
6 » Պիանտօ	16

ԱՖԻՕՆ

8 սնտուկ Հաճիքէօյ	160

Եւրոպական Տարեգլխոյ առթիւ գործառնութիւնները նուազ եղան առեւտրական հրապարակին վրայ։

Կ. Պոլիս, 20/3 Ցունվ. 1904

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը շաբաթ գիշեր Պատրիարքարանի մէջ գիշերեց և երէկ առաւ. Մայր եկեղեցի իջնալով նախագահեց արարողութիւններուն։

Ճաշու գրքէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը բեմ ելլալով եւ իրեն նիւթ ունենալով «Հաւատով խոստովանիմ»ին երրորդ տունը, մէկ ժամէ աւելի խօսեցաւ բացատրելով Շնորհալիին այս աղօթքը։

Շնորհալին ըսաւ, Ս. Պատրիարք Հայրը, իր այս աղօթքին ամէն մէկ տունովը մեզի երկրպագել և հաւատալ կը սորվեցնէ։ Երկրպագութիւն, ահա բառ մը զոր միշտ կը յիշեցնէ Շնորհալին իր ամէն աղօթքներուն մէջ, քանի որ երկրպագութիւնը մեր և Աստուծոյ միջեւ գտնուած բնական կապն է։

Ն. Սրբազնութիւնը յաջորդաբար բացատրեց «Հայր երկնաւոր, Աստուած ճշմարիտ որ առաքեցեր զորդին քոյ սիրելի ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին մեզայ յերկինս եւ առաջի քոյ. ընկալ զիս որպէս զանառակ որդին և զդեցո զպատմուճանն զառաջին զոր մերկացայ մեղօքը, ըսաւ թէ, երբ անառակ որդին իր հօրը տունէն փախաւ հայրը եւ եղբայրը և ոչ իսկ մէկը ղրկեցին զայն փնտռելու և գտնալու համար. մինչդեռ երբ մենք մեղքի մէջ թաթխուած ու հոգեւորապէս կորստեան մատնուած էինք. մեր երկնաւոր Հայրը ղրկեց իր Միածին որդին, եւ Անոր Գալուստով մեր քրիստոնեաներուս հոգիները փրկուեցան։

«Մեզայ յերկինս եւ առաջի քոյ». այս բառերովն է որ անառակ որդին իր հօր թողութիւնը եւ ներումը խնդրեց, և ան ասով ըսել կ'ուզէր թէ գործածը յանցանք էր թէ՛ Աստուծոյ և թէ մարդկանց առջեւ։ Եւ արդէն ի՞նչ են մարդուս մեղքերը, եթէ ոչ ուրիշիմը իրաւունքին բռնաբարումը, ընկերոջդ զրկանք մը, մեծիդ անհնազանդութիւն մը. ահա յանցանքներ որոնք մարդս դատապարտելի կ'ընեն Աստուծոյ դատաստանին առջեւ։ Երբ, ըսաւ Ն. Սրբազնութիւնը, ընկեր մը ունիս որ քեզ միշտ սիրած, օգնած եւ բարիք ըրած է և երբ դուն անոր չարիքով է որ կը փոխարինես, այն ատեն յանցանքը կրկին կ'ըլլայ, որովհետեւ ատով թէ՛ Աստուծոյ եւ թէ ընկերոջդ դէմ մեղանչած կ'ըլլաս։ Բայց, սա ալ գիտնալ պէտք ենք թէ, օրէնքի որ ալ մեծ եւ աններելի ըլլայ մեր յանցանքը, դարձեալ դիմելու ենք մեր երկնաւոր Հօր գթասրտութեանը եւ. անտեսնելով մեր զղջումը պիտի ներէ մեզի, ինչպես անառակ որդիին հայրը ներեց անոր, որովհետեւ սրտով զղջացած էր։

«Զգեցո՛ զպատմուճանն զառաջին զոր մերկացայ մեղօք» կ'ըսէ դարձեալ անառակ որդին։ Հոս, ըսաւ Ս. Պատրիարք Հայրը, պատմուճանը պէտք չէ որ նիւթական զգեստը նկատենք, այլ այն պատմուճանը որ հոգեկանն է, որ անմեղութիւնն է։ Անառակ որդին իր հօրը տունէն փախելովը յանցաւոր եղած էր, եւ երբ հօրը տունը կը դառնայ դարձեալ, իր առի անմեղութեան պատմուճանը հագնիլ կ'ուզէ և այդ անմեղութեան նշանն է ներման զգեստը զոր սկզբէն մինչեւ հիմա պահած է մեր եկեղեցին եւ արդէն երբ նորադիները կը կնքենք, ըսաւ Ն. Սրբազնութիւնը, անոնց ներման կը հագուեցնենք, որով ապացուցած կ'ըլլանք թէ այդ նորադիրը անմեղ մը է։

Ն. Սրբազնութիւնը վերջացուց իր քարոզը, խոստանալով որ Շնորհալին այս աղօթքին ամէն մէկ տունը յաջորդաբար պիտի բացատրէ։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ Խորհուրդը իր ուրբաթ օրուան նիստին մէջ հետեւեալ անդրանութիւնները ըրաւ։

1.— Ակնայ Առաջն. Ցեղապետը եւ Քաղ. Ժողովը խնդրած էին յորդորել վիճակին Բինկեան գիւղի եկեղեցւոյ սեփական Գալսոյ կալուածոյ նորակազմ Հոգաբարձութեան անդամները, ստանձնելու իրենց պաշտօնը՝ առնելով նախորդ Հոգաբարձուէն հաշիւ, դրամ եւն։ Խորհուրդը իր անդամակիցներէն Տանձիկեան էֆ.ի յանձնեց կատարել հարկ եղած բանակցութիւնը նորակազմ հոգաբարձութեան անդամոց հետ և հրաւիրել զիրենք ստանձնելու իրենց պաշտօնը յօգուտ եկեղեցւոյն և վարժարանին Բինկեանի։

2.— Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը պէտքը յայտնելով եկեղեցին շրջակայքին մէջ կառուցանելու մէկ քանի սենեակներ, հարկ եղած արտօնութիւնը խնդրած էր։ Խորհուրդը կարեւոր համարելով տեղական քննութեամբ մը ստուգել առաջարկեալ շինութեան կարեւորութիւնը և այլ հանգամանքները, այդ աշխատութիւնը յանձնեց արձանագրութեան դիւանի տնօրէն Մկրտիչ էֆ. Մէլիքեանի, անոր յայտագրին վրայ պաշտօնը անօրինելու համար։

3.— Խորհուրդը ակէ առաջ յանձնարարած էր Գոյամը գիւղի եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ ներկայացեալ անդամակցին, եկեղեցւոյ մատակարարութեան արդի վիճակը պարզել յայտագրով մը։ Այս յանձնարարութիւնը տակաւին կատարուած չըլլալով Խորհուրդը որոշեց վերստին հրաւիրել նոյն Թաղ. Խորհուրդն փութացնելու նոյն յանձնարարութեան գործադրութիւնը։

5.—Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր վաճառելու եկեղեցւոյ սեփական իրատիէի մէջ գտնուող մէկ գետինը եւ արդիւնքը յատկացնելու հասարաթարը կալուածի մը գնման։ Խորհուրդը պաշտօն յանձնեց իր քարտուղար Լեւոն էֆ. Բիւրքճեանի տեղական քննութեամբ մը ստուգել գեներին վիճակն, արդի արժէքը եւ այլ հանգամանքները և յայտագրել արդիւնքը ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութեան։

Խորհուրդը մասնաւորապէս զբաղեցաւ նաև Սամաթիոյ, Իզմիրի, եւ Տիվրիկի Ազգ. հաստատութեանց վերաբերեալ վագֆներու, հասոյթի և այլ խնդիրներով։

ԱՍԿԷ առաջ Գում-Գարաւի գուրսի Թաղին քահանաներէն Տ. Գարեգին իր մէկ ընթացքին համար Կրօն. Ժողովին կողմէ երկու ամսուան փիլոնգրութեան դատապարտուած էր։

Այս անգամ Թաղին քարոզիչ Տ. Եզնիկ եպս.ի միջնորդութեամբ, Ս. Պատրիարք Հայրը ներեց յիշեալ քահանային եւ արտօնեց դարձեալ պաշտօնավարել։

ՄՈՒՇԻ Պատ. Փոխանորդ Տ. Գնել Վրդ. Գալէմքեարեան, տեղւոյն Ս. Յովհաննու և Ս. Կարապետի վանքերը այցելութեան գացած և քննելով անոնց եկեղեցական վիճակը, իր տեղեկագիրը ղրկած է Պատրիարքարան։

ՎԱՆԱՆ Առաջ. Տեղապահ Տ. Սահակ Եպս. Բագրեւանդեան խնդրած էր Պատրիարքարանէն որ, Անգղ գիւղի Տ. Արսէն քհ. Աստուածատուրեանի, հրաման արուի ուրիշ տեղ մը պաշտօնավարել, քանի որ նոյն քահանան նիւթական չատ անձուկ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Տ. Սահակ Եպս.ի թէ՝ անպարտ է որ, ոեւէ քահանայ մը չանու նպատակով հոս հոն տեղափոխուի։

ԳՈՒԶԿՈՒՆՃՈՒԿ-ՃԱՏԻՊ միացեալ Թաղերու Նորընտիր Թաղ. Խորհրդոյ հրաժարեալ անդամներէն Լեւոն էֆ. Բիւրքճեանի տեղ, նոյն Խորհրդոյ անդամ ընտրուեցաւ Յովհաննէս էֆ. Հինթլեան։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԷ գրեց Ալեմ-

Տաղիի Ս. Նշան եկեղեցիի քահանային որպէս զի եկեղեցւոյն սեփական կալուածներուն վիճակացոյց պատկերը պատրաստելով ղրկէ Պատրիարքարան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ գրուեցաւ Նառլը Գաբուի Թաղ. Խորհրդին, որպէս զի ըստ առաջնոյն վճարէ Թաղին քարոզիչ Տ. Տաճատ Վրդ.ի ամսականը։

ՍՂԵՐԴԻ որբանոցին որբերը ծաղկահիւս գործ մը պատրաստելով, ղրկած են Պատրիարքարան։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. Կաթողիկոսին հրահանգով, Հալէպի Գաւառ. Ժողովը իր առաջին նիստը ընելով Կրօն. և Քաղ. Ժողովները ընտրեց եւ երկրորդ նիստով մը իրեն առաջնորդ ընտրեց Տ. Կարապետ Վրդ. Տ. Կարապետեանը։

ՊԻԼԷՃԻԿի Գաւառ. Ժողովին անդամները նկատողութեան առնելով իրենց առաջնորդին հրաժարականը եւ դիտելով որ այդ հրաժարման գլխաւոր պարագաները իր ծերութիւնը եւ յաբակից թեմերը այցելութեան չկրնալ երթալն է, անբաւական նկատած և որոշած է չընդունիլ անոր հրաժարագիրը։ Պիլէճիկի Գաւառ. Ժողովը այս ծանուցագրով կը խնդրէ Պատրիարքարանէն որ չընդունուի Տ. Մովսէս եպս.ի հրաժարականը։

ԿԻՒՄԻԼՃԻՆԷՆ մեր թղթակիցը կը գրէ.—Տեղւոյս վարժարանը որ ասկէ 4-5 տարիներ առաջ շատ անկանոն վիճակի մը հասած և խլխլկած ու հինցած էր, այս անգամ շնորհիւ տեղւոյս մէկ քանի բարեսէր անձերուն՝ վերաշինուեցաւ։ Իսկ դպրոցին կրթական վիճակն ալ օր ըստ օրէ յառաջանալու վրայ է, շնորհիւ Տիգրան էֆ. Արսլանեանի, որ դպրոցին տեսչութեան պաշտօնը կը վարէ։ Վարժարանին մէջ կ'աւանդուին թուրքերէն, հայերէն և ֆրանսերէն լեզուներ։ Տղոց վրայ մեծ հսկողութիւն կը տանին թէ՛ Տեսուչ էֆ. և թէ ուսուցիչ Սարգիս էֆէնտի Քէօսէեան։ Տրուած դասախօսութեան շնորհիւ վարժարանին շրջանաւարտներէն ոմանք բժշկութեան և դեղագործութեան կը հետեւին և ոմանք ալ մտան կառավարական պաշտօններու մէջ։

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒԻ դուրսի նորընծայ Տ. Վաչտակ Բազունի քահանան երէկ իր երկրորդ պատարագը մատոյց Կէտիկ Փաշայի Ս. Յովհաննէս եկեղեցիին մէջ։

ՅԱՒՈՎ կը ծանուցանենք թէ Սէլանիկի արքունի կալուածներուն տնօրէն և նաւահանգիստին Կայս. գօմիսէր Վսմ. Գրիգոր էֆ. Փաշալեան յանկարծամահ եղաւ անցած Դշ. գիշեր, շնչերակային խզու�մէ։ Հանգուցեալը որ 65 տարու էր, կատարելապէս առողջ էր և նոյն օր Սեբաստիա տը Սալոնիկի մէջ ժամանակ մը մնալէ ետք տուն դարձած էր։ Կէս գիշերուան մօտ ճակատագրական հարուածը պատահեցաւ և փութով կանչուած բժիշկները անոր մահը միայն կրցին հաստատել։ Գրիգոր էֆ. ունէր Ուլայի ատիճան։ Սէլանիկի Հայ գաղութին եկեղեցական և կրթական գործերուն ալ իր ձեռնտուութիւնները չէր զլանար, և Սէլանիկցիք ճշմարիտ կորուստ մը ունեցան Ն. Վսեմութեան մահովը։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԻ Հոգաբարձութիւնը ընդհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ, Գողոս և Սարգիս էֆէնտիք Պուրմահան (Ատարազար) իրենց եղբօր Սերուլրէ էֆ. Պուրմահանի ամուսնութեան առթիւ 300 ղրշ. նուիրած են Հիւանդանոցին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՄ

Տէր Խմբագիր

Ասկէ առաջ Պատրիարքարանէ հրահանգ տրուած էր Էյուպի վերի Թաղի Թաղ. Խորհուրդին, որպէս զի վարի Թաղը երթալով քննէ եկեղեցիին մատակարարութեան վերաբերեալ խնդիրը, և անոր մասին Թաղեցիներու կողմէ եղած դիտողութիւնները, որպէս զի ըստ այմմ Թաղին պատուաւոր ազգայիններէն խորհուրդ մը ընտրէ։

Երէկ վերի Թաղի Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն երեք հոգի Էյուպի վարի Թաղը գալով, կանչեցին Տ. Յարութիւն քշ. Դերձակեանը, որպէս զի պէտք եղած անձերը ներկայացնէ, զանոնք ընտրելու և Պատրիարքարան տեղեկագրելու համար։

Տ. Յարութիւն քշ. առանց բողոքարկու Թաղեցիներուն խորհուրդ հարցնելու, իր կողմէ երեք հոգի կը ներկայացնէ իբր Թաղ. Խորհրդոյ ընտրելի։ Բայց Թաղեցիներէն ոմանք, որոնք ակէ առաջ բողոքած էին Պատրիարքարան, կ'աւարտեն թէ այս ընտրութիւնը օրինաւոր չէ, որովհետեւ իրենք ալ իբր Թաղեցի իրաւունք ունին մասնակցելու այդ ընտրութեան մէջ։

ԹԱՂԵՑԻ ՄԸ

ԳԱԼՖԱՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Որբանոցիս Պատ. Խնամակալութիւնն և Մայրն խորին շնորհակալութեամբ կը ծանուցանեն թէ Տիկ. Կիւլիզար Դայէրեան 1. օսմ. ոսկի մատաղագին նուիրած է։ Մանիաէն Մինրան էֆ. Ագթարեան իր հանգուցեալ հօր քառասունքին առթիւ 1 օսմ. ոսկի. Տիկ. Բերուզ Բիւէֆեան 20 ղրշ. Տիկ. Նեմզուր Յովակիմեան 10 ղրշ. նուիրած են։

Այս առթիւ պարտք կը համարիմք ի մասնաւորի յայտնել թէ՝ Եալբուեան և Իսագուլեան Ընկ.ը որբուհիներուն տարեկան թէյը, եւ Բիրանեան Վարդան էֆ.ն կաթը կը նուիրեն։

Որով մնամ մեծարանօք
Մայր Գալֆ. Ազգ. Որբանոցի
ԲՐԻՍՏԻՆԷ ՄՇԵՊՈՏ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Խասգիւղ, 1903 Դեկտ. 16

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ստամպօլլեան եղբարց վաճառատան հինաւուրց պաշտօնեայ հանգուցեալ Մատաթիա էֆ. Մատաթեանի յուզարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.

Տէր և Տիկին Բարթիկ էֆ. Լօքմակէօզեան 108, Տէր և Տիկին Ռուբէն էֆ. Էպէեան 108, Լեւոն եւ Սիմոն էֆ.ք Ս. Շամանճեան 108 ղրուշ։

(Կնիք Հոգաբարձութեան)

ԹԷՎԱՀԱՏ

Մապէմը Հիւմայունը ճէնապը Միւլիքեանէ շիֆրէ քեթիպլէրինտէն սատ. Հաճի Արիֆ պէյ էֆ. հաղրէթլէրինէ թէրֆիֆէն բիւթպէի Ուլա սընֆը էվվէլի։

Պապը Ալի շիֆրէ մէմուրը սատ. Սալահէտտին պէյ էֆ.յէ թէրֆիֆէն բիւթպէի Ուլա սընֆը սանիսի թէվֆիհ պույրուլմուշ տրը։

ՆԸՇԱՆ

Տէվլէթլու նէճապէթլու Ճէմալէտտին էֆէնտի հազրէթլէրինէ մուրասա նըշանը ալիի Օսմանի իհսան պույրուլմուշ տրը։

ՇԷՖԱԳԱԹ

Տէվլէթլու նէճապէթլու Մէճիա էֆէնտի հազրէթլէրինէ հարէմը ալիյէրի ըֆֆէթլու հանըմ էֆէնտի հազրէթլէրինէ Սէնայի միտալիասը իհսան պույրուլմուշ տրը։

ՄԻՏԱԼԻԱ

Համիտիյէ Հիճազ թիմուր եօլը մէսարիֆը ինճիյէսի իշին իանաթա պուլունան Ամասիա միթէսարրֆի մուավինի Նազարէթ էֆ.յէ կիւմիւշ Լիյագաթ,

Մաճքէմի Իսթինաֆ ազասընան Յովհաննէս էֆ.յէ կիւմիւշ Լիյագաթ վէ Տէրսաատէթ Ռէֆի Նազրը Ասըմ պէյէ նիքէյ վէ Նէգարէթ գօնթրօլէօրի Գոսթաքի էֆ.յէ վէ գօնթրօլէօր գալէմի խիւլէֆասընան Սարգիս էֆէնտիյէ կիւմիւշ Լիյագաթ, վէ մուհաքէմաթ միւտիրի Թահսին էֆ.յէ նիքէյ վէ մէքթուպի գալէմի միւտիրի Սեւեան էֆ. վէ մուհաֆաղա պէյ քեսթիպի Իզզէթ էֆ.յէ, վէ Պապը Ալի ճատէսինտէ Սապահ մաթպասը իթթիհատլինտէ ֆրուն ուսթասը Նիքոլի վէլէտը Մարգօ Սիլմօյա կիւմիւշ Լիյագաթ միտալիալարը իհսան պույրուլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ՀԵՌԱԳԻՐ. — Եւրոպական Տարեգլուխին առթիւ Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց Եւրոպայի վեհապետներէն ոմանց։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Նոյն Ֆրայէ Բրեսեի Մանասթրի Թղթակիցը երկար յօդուածի մը մէջ կը նկարագրէ օսմ. զորքերուն լաւ կացութիւնը Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ և երկաթուղիի գիծին ամբողջ երկայնքը տիրող կարգապահութիւնը։

«Եւրոպական Թուրքիոյ բոլոր երկաթուղիի գիծին վրայ չրջեցայ և տեսայ թէ յարաբերութեանց ապահովութեան մասին լինծի պատուհաններուն բոլորովին հակառակն էր իրողութիւնը։ Նկատի առնելու է թէ այս տեսակ պարագաներու մէջ իրականութիւնը կը հակասէ նկարագրութեանց։ Շրջաբերութիւնը միշտ ազատ է։ Ճամբաները զինուորականօրէն շատ լաւ պահպանուած են։ Բոլոր շինութիւնները, կայարան, կամուրջ, ձորուղիները և թիւնելները խիստ հսկողութեան մը տակ են։ Ապահովութեան այս սպասարկութիւնը վերակազմելու համար նոր պահակոցներ շինուած են։ Շատ քիչ տեղեր բնութիւնը այնքան գեղեցիկ է որքան է Սէլանիկ-Մանասթիր գիծին վրայ։ Կեանքը շատ ժամ է հոն. շատ մը կեդրոններու մէջ դեկտեմբեր ամսուն խաղող կը ծախուի, օխան մէկ ղրուշի։ Վերջապէս ամէն կողմ մեծ անդորրութիւն մը կը տեսնուի, և մարդ միայն մէկ շարժման մը ներկայ կը գտնուի, բանակին շարժման։»

—Մանասթրի Ուլահ բնակիչները երախտագիտական ուղերձ մը մատուցին ընդհ. քննիչին, այն հայրական հոգածութեան համար զոր Կայս. կառավարութիւնը կը տածէ Ուլահ հպատակներուն նկատմամբ։

—Բումէլիի նահանգներուն ոստիկան-զօրաց վերակազմութեան համար օսմ. ծառայութեան մէջ ընդունուած օտար սպաները հետեւեալ կերպով բաժնուեցան.

Գոսովայի նահանգ՝ դեր-գնդապետ Նանարիւպ պէյ (չուէտացի) և հազարապետ Ֆիլիբ ոը Հաս (պէլճիացի)։—Մանասթր՝ դեր-գնդ. Վիլթօր Սիմոն պէյ (պէլճիացի) և հազարապետ Ուանանտէր պէյ (չուէտացի)։—Սէլանիկ՝ դեր-գնդ. Ժէրօմ Մաղիէլթ պէյ և հազարապետ Լէոն Պիւրօ պէյ (Պէլճիացի)։

Այն սպաները որոնք դեր-գնդապետի ատիճան ունին ոստիկան-զօրքերու համար են, իսկ անոնք որ հազարապետի ատիճան՝ ոստիկանութեան համար։

—Ժուռնալ տը Սալոնիքի խմբագրապետը Բարիզէն Սէլանիկ դարձած առեն Սկիւպի մէջ տեսակցեր է զինուորական վերակազմութեան համար օսմ. ծառայութեան մէջ ընդունուած Եւրոպացի սպաներէն մէկին հետ։ Սպան շնորհակալութեամբ յիշատակեր է իրեն և իր պաշտօնակիցներուն գտած ընդունելութիւնը և Կայս. կառավարութեան կողմէ ընծայուած դիւրութիւնները։ Ոստիկան-զօրաց և ոստիկանութեան վերակազմութիւնը ճշմարիտ արդիւնքներ պիտի տայ, ըսեր է, որովհետեւ ամէն կողմէ ջանք և աշխատութիւն չեն խնայուիր։

«Այս Եւրոպացի սպաները իրենց գործով կը զբաղին. ամէն կողմ աշխատութիւն կը տեսնուի. Մանասթրի մէջ ուրիշ տեղերէ աւելի առաջացած է կազմակերպութիւնը։

«Այն ամէնը որոնք ճշմարտապէս կը ճանչնան օսմ. երկիրը, կը խոստովանին թէ ամէն բան կարգին է և Կայս. կառավարութեան կարգադրութիւնները իրենց արդիւնքը սկսած են ցոյց տալ։

—Վասիլիքօսի մօտ, Բարաաղաճ գետակին վրայ կամուրջ մը պիտի շինուի 23,000 ղշ.ի ծախքով։

—Սկիւտի թաղապետութիւնը որոշեր է քաղաքին փողոցները սալարկել և ընդարձակել, Վարար գետին յորդումներուն դէմ թումբեր կանգնել, ականներ բանալ, Թրամուէյի գիծ մը հաստատել և քաղաքը լուսաւորել օդային կազով և քարիւղով։

—Սէլանիկի մէջ առողջապահական յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ կենդանիներու յատուկ մաքրանոց մը պիտի հաստատէ, ուր պիտի քննուին հոն հանուող բոլոր անասունները, և քննուելէն ու առողջ ըլլալնին հաստատուելէն ետք պիտի ընդունուին։

—Հրաման տրուեցաւ Բումէլիի նահանգներուն թէ տեղացիներուն ճամբաներու տուրքին ունեցած պարտքը գանձուի անոնց կալուածներուն և հողերուն վարձակալներէն, ինչպէս կ'ըլլայ պետական ուրիշ տուրքերու համար։

—Բումէլիի նահանգներուն արկածեալներուն համար Աւստրիական Կարմիր Խաչի Ընկերութեան տնօրէնութիւնը 10,000 քուրօն քուէարկած է։

—Սէլանիկէ կը գրեն թէ օգերուն քաղաքական նպաստաւորութեան հետեւանքով ամրան համար ցանքերը լաւ պայմաններու մէջ են։ Սէլանիկի և Գոսովայի նահանգներուն բոլոր դաշտերը մշակուած են։

ԿԱՅՍ. ԴՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ հեռագրուեցան Էնկիւրիի կուսակալ Ճէվատ պէյի, իր բարւոք պաշտօնավարութեան համար։

ՆՇԱՆԱՌՈՒ ԴԻՏԱԿՆԵՐ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Սպարապետութիւնը 230 հատ նշանառու դիտակ պիտի գնէ Գերմանիայէն, Քրուբի գործարանէն շինած արագահարուած թնդանօթներուն համար։

ՊԱՏԺԱԳԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔԸ.— Նոր Strafgesetzbuch.— Կայս. Իրատէով, Պատժական օրինագրքին 58րդ և 166րդ յօդուածներուն վրայ յաւելուածներ եղած էին, որոնք բուռն պատիժներ կը Տնօրինէին երկրին մէջ վառօդ և այլն պատրաստողներուն, ինչպէս նաև արտասահմանէն զէնք ու հրանիւթ բերել տուողներուն մասին։ Բարձրագոյն հրամանի մը համաձայն, Նախարարաց և Պետական Խորհուրդները, այդ սրամադրութիւնները կցեցին Օսմ. Քաղաք. Օրինագրքին (Տիւսթուր) և հաղորդեցին Դատական նախարարութեան, Ընդդատաստանի վերատեսչութեան և Սպարապետութեան։

ՀԱՅԻ ԴԻՆԻՆ ՍՈՒՆՆԱԼԸ.— Մօնիթորէն առնելով գրած էինք թէ, հայկին գինը 5 փարա սուղցած էր, Քաղաքապետական Խորհուրդին որոշումով։ Սակայն ցարդ պաշտօնական զեկոյց չէ հրատարակուած այդ առթիւ։ Բարձրացման տեղեկագիրը որ Քաղաքապետութեան կողմէ զրկուած էր Ներքին գործոց Նախարարութեան, մատուցուեցաւ Մեծ-Եպարքոսութեան, վաւերացուելու համար։

Թերթերը ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն այն փոապանոցներուն վրայ, որոնք առանց պաշտօնական Զննուման, հացը 5 փարա աւելի կը ծախեն քանի մը օրէ ի վեր։

ՀՐՇԷՋ ԴՈՒՌՆԵՐԸ.— Հրշէջ զօրագունդերուն հրամանատար Զօր. Զիչէնի փաշա, Սպարապետութեան մատոյց ծրագիր մը, որով կ'առաջարկէ Պոլսոյ մէջ ամէն տուն, բացի աղքատներէն, 10, 30 և 40 փր.ի նոր տուրք մը գանձել։ Այդ գումարը պիտի յատկացուի հրշէջ գործիքները և միջոցները շատցնելու, և Վոսփորի մէջ հրշէջ գունդ մը կազմելու։ Այս ծրագիրը կ'ուսումնասիրուի Պետական Խորհուրդէն։

ԹՈՒՐԲԻՈՅ երկաթուղիներուն քննիչ զօր. Սիւլէյման փաշա Տրամ ժամանեց։

ԱԹԷՆԻ ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆԸ.—Իգեամ կը գրէ թէ, Աթէնքի դեսպաններուն մէջ ամէնէն հինն էր Անգլիոյ դեսպան Սրը Աճբրթը որ այժմ Մադրիտ փոխադրուած է։ Սրը Աճբրթն մեկնած ըլլալով, Աթէնքի օտար դեսպաններուն ամէնէն երէցը կ'ըլլայ օսմ. դեսպանը Բիֆաթ պէյ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Ամերիկայի Քրամբ նաւարանին մէջ շինուած Մեհիտիյէ յածանաւը Յունվարի վերջերը ճամբայ պիտի ելլէ Պոլիս դալու համար։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ հրման ստացաւ Օսմ. Պանքային յանձնել Եւրոպայի մէջ ուսում առնող օսմ. սպաներուն և առաջիկայ 1320 տարւոյ մէջ անոնց վճարուելիք թոշակներուն մէջ ցանկը։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍԱՐԻԱ.— Պուքրէշի թերթերը կը գրեն.—Անցածները ռումէն տարնապետ մը և զինուոր մը Ալի-Ֆարա գիւղը երթալու համար պուլկար սահմանագլուխը անցեր էին։ Իրիկունը վերադարձած ատենին յարձակում կրեցին պուլկար աւազակներէն և կողոպտուեցան։ Տանապետը վիրաւորուեցաւ և պուլկար պաշտօնատարներու ձեռքով Սիլիսթրէի հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ թէեւ, սակայն մեռաւ։ Անոր մարմինը պահանջեց Ցաթրովի հրամանատարը և թաղել տուաւ Ռումանիոյ մէջ։ Միւս զինուորն ալ չարաչար խոշտանգուած էր։ Սակայն կրցաւ տեղեկութիւններ տալ, որով կարելի եղաւ ձերբակալել չարագործները։ Պուլկար արտաքին գործոց նախարարը գրեց Ռումանիոյ իր հիւպատոսին թէ, ոճրագործները պիտի պատժուին։

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Ցայտնի է թէ, գաւառներու մէջ տեղէ տեղ ճամբորդելու համար անցագիր խնդրողներուն անցագիր չի տրուիր, մինչեւ որ չհաստատուի թէ այդ անձը պետական տուրքերէն պարտք չունի։ Նկատելով որ այս դրութիւն դժուարութիւն կը յարուցանէ հայրենիք դարձող և կամ ստիպողական պէտքի մը համար ճամբորդող անձանց դէմ, որոշուեցաւ ասկէց ետք այս կարգի ճամբորդներուն անցագրերը յանձնել, առանց անոնց պետական պարտքերը պահանջելու։ Միայն, առեւտուրի համար օտար երկիր ճամբորդել ուզող անձերէն դրամական երաշխաւորութիւն մը պիտի առնուի և անոնց պետական պարտքերը գանձելէ վերջ միայն անցագիր պիտի յանձնուի։

«ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱՂԸ».—Պարսից դեսպան Իշխան Միրզա Բիզա խան իր այս հռչակաւոր գործէն երկու օր ինակ զրկած էր Պապին և Վատիկանի պրոտոքոլի գործոց քարտուղար Մէրի Տ.էլվալ կարտինալին։ Այս անգամ, Ն. Վսեմութիւն Իշխանը Հռոմէն նամակ մը ստացաւ ուր Մէրրի Տէլվալ կարտինալը Պապին և իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ, բանաստեղծ-դիւանագէտին իրենց ըրած սիրուն նուէրին համար։

ՇԻՐԱԶԻ ԽԱՑՐԻԷի վարչութիւնը նկատելով որ Դարաքէօյի կամուրջին արդի նաւամատոյցը չուգնաւերուն դիւրութեամբ մօտենալուն անյարմար է և միանգամայն ժողովուրդին հանգստութեանը տեսակէտով պէտք եղած ընդարձակութիւնն ալ չունի, արտօնութիւն խնդրեց ծովային նախարարութենէն, երեք նոր նաւամատոյցներ կցելու անոր, որով 6 չուգնաւ պիտի կրնան դիւրաւ մօտենալ, և ուղեւորները հանել։

ԻՒՂԵՐԸ. — Ծանուցուեցաւ ամէն կողմ արգիլել հալած ճարպերու պատրաստութիւնը և վաճառումը. նաեւ արգիլել անոնց մաքսաւուններէն անցնիլը։

ՊԱՐՍԻՑ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ.—Պոլսոյ Պարսից դեսպանատան զինուորական կցորդ անուանուեցաւ Պարսիկ լանային սպաներէն հնսրիւրապետ Ֆա թուլլահ խան, որ հետեւած է Ամն-Սիրի զինուորական վարժարանին ընթացքին։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպանին որդին Մ. Կիյյոմ Մարշալ, որ Պոլիս եկած էր, առջի օր մեկնեցաւ Ռումելի։ Նոգենաւով դէպի Պէրլին։

ՊՈԼՍՈՅ ԿԱԶԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆը հրաման ստացաւ վառել բոլոր կազի կառուցներն ալ. ասոնցմէ մէկ մասը չէին վառեր։

ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Վիճակագրութենէ մը կը հասկցուի թէ վերջին 9 տարիներուն մէջ 400,000 իսլամ դաղթականներ հաստատուած են Պրուսայի նահանգին մէջ։

ՀԱՐԵԼԱՆԻՒԹԵՐԸ. — Ժողովուրդին կողմէ արքունի անտառներէն կըտրուած և յետոյ առանց անտառի տուրք վճարելու ծախսուած փայտերէն կէս տուրք պիտի առնուի ի նպաստ Հիճազի երկաթուղիին։ Նաև պատրաստուած 100 քիլօ ածուխէն ու 200 քիլօ փայտէն առնուած դրշմատուրքին վրայ 20 փր.ի յաւելում մը պիտի ըլլայ նոյն նպատակով։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ. — Էնկիւրիի, Եոզկատի, Դերսիմի, Մէճիտիյէի և շրջականերուն մէջ անասունի ժանտախտ ծագած ըլլալով, 100ին 30-40 մահ կը պատահի։ Այդ առթիւ անասուններու ներածումն ու արտածումը արգիլուեցաւ նոյն տեղերէն, քարանթիւնա հաստատուեցաւ և չէճուկներ ղրկուեցան։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Անցած չաբթաթ Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ մեռան ամէնքը 226 հոգի. որոնցմէ 147 իսլամ, 59 քրիստոնեայ, և 20 հրեայ։

ՊԷՐՈՒԹի կալուածատուքները արդարացի բաշխուած չըլլալով, կալուածատուքերու թերհաւնը գանձումը պիտի դադրի և պէտք եղած չափաւորումները պիտի փութացուին նոյն տուրքերուն բաշխման մէջ։

ԱՔԲՐԴԻՏԵԱՆ ԱԽՏԵՐՈՒ յատուկ հիւանդանոց մը շինելու մտադրութիւն կայ, Դալաթիա, Եիւքսէք Գալաբրիմի կողմը։

ԳՈՐԳԱՇԵՆՈՒԹԻՒՆ.—Աֆ. Գարահիսարի աղջկանց վարժարանին մէջ գորգաշինութիւն հաստատուած էր. այդ առթիւ կատարուած վիճակառութիւնը 50,000 ղշ. գոյացուցած ըլլալով, նոր շէնք մը պիտի շինուի նոյն վարժարանին համար։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԵԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Կիւմիւլճինայէն կը գրեն մեզի.—

«Կիւմիւլճինայի երկրագործները անցեալ տարուան առուծախին նայելով այս տարի ալ առ հասարակ ցանեցին, բայց կերեւայ թէ հետեւանքը դէշ պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկրագործներուն հարիւրին 80ը ծխախոտ ցանած են եւ վաճառականները իրենց ուղարկին պէս պիտի գնեն։ Տարի մը առաջ օտայ ծխախոտի վաճառականներ եկան և ցուցուցին երկրագործներուն բարձր գին մը. անոնք ալ տեսնելով որ գիները այսպէս պիտի յարատեւեն առ հասարակ ծխախոտ ցանեցին եւ հիմայ ալ տակի կը կարօտին բասթալը մէջտեղ բերելու համար։ Այս տարի ալ վաճառականներ պիտի գան ծխախոտի բերքին համար եւ պիտի գնեն շատ ժամ գիներով որովհետեւ երկրագործները կ'ուզեն տակը ձեռք ձգել միայն, որովհետեւ զայն վաճառականին պիտի տան, քանի որ փոխառութիւնը կնքած են անոնց հետ։ Յառաջիկայ տարին ծխախոտի բերքը նուազ պիտի ըլլայ եւ այն տանն օտար վաճառականները սուղ գիներով ձեռքէ պիտի հանեն և իրենց ուզած գիներուն երկու երրորդը պիտի չտան։

«Այս տարի տեղւոյս երկրագործները ծխախոտի երէսէն ոչինչ պիտի չտանին, բայց ինչ և է, իրենց պիտի մնայ արտեսամը, ան ալ է ծխախոտի մշակութեան արուեստը, որ այս տարիներու ընթացքին մէջ կը յուսացուէր որ շահաւէտ արդիւնքներ առաջ բերէր։

—«Մէկ քանի օրէ ի վեր ձիւնախառն անձրեւ մը կը տիրէ։ Թօտօր լեռները ծածկուած են ձիւնով. լեռնցիները իրենց ահ ու վախէն չիջան, մի գուցէ, սառին, որուշետեւ ճամբան, ցուրտին եւ ձիւնին ազդեցութենէն կը սառին։

—«Կիւմիւլճինայի Առեւտրական վիճակը կայուն է և Գիպտացորենի և հաճարի գործ բնաւ չկայ։ Եգիպտացորենը 20 ղրշ.ի իջած է նոյն պէս գարին եւ վարսակը, մի միայն ցորենը բարձրացում ըրած է, կը կարծուի որ Եգիպտացորենի գործ չպիտի ըլլայ այս տարի որովհետեւ բերքը առատ է։»

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ արժեթուղթ ծախող Վէլսաթի իր չահատակութիւնները մինչեւ Պարսիզակ հասցուցած էր, ուրեկէ յալոդած էր 60 ոսկիի չափ դրամմը կոկորդը անցընել։ Պարսիզակցիները, որոնք իրենց դրամը պահելու մասին դուրսէն մէկուն խորհուրդին պէտք չունին, հիմա խելք քերէն կ'անիծեն, որ գնաց ծուղակը խնկաւ ու քսանին պարպեց։ Պարսիկ լակցի այդ խաբուղներուն փոխանակ դաբար Պոլիս եկած է այժմ մեր գործակալը, դերձակ Սարգիս էֆ. Փէթոյեան, որ դատական միջոցներու դիմած է 60 ոսկին վերստանալու համար։ Մոռցեր ենք որ ասիկայ խրատ ըլլայ ուրիշներուն, իրենց խնայողութիւնները խաբեբայ ձեռքերու չյանձնելու համար։

ԲԵՐԱՑԻ Հեռագրատան պաշտօնեաներէն ոմանք սակարանական հեռագիրներու պարունակութիւնը գաղտնի կը հաղորդէին Դալաթիոյ Սակարանին սեղանաւորներէն ոմանց։ Այդ բանը իմացուելով, անմիջապէս պաշտօնանկ եղան պատասխանատու զեղծ պաշտօնեաները և անոնց հարցաքննութեանց թուղթերը յանձնուեցան Պետական Խորհուրդին, որ դատաստանի պիտի ենթարկէ զանոնք։

—Բերայի Հեռագրատան պաշտօնեաներէն զերմաներէնի թարգմանիչ Ֆէչիտ էֆ. 200 ոսկիի չափ գումար մը գողցեր է, երկու երեք բառէ կազմուած զերմաներէն բառերը մէկ բառ հաստատելով։

ՉԵՆԴ ՊԱՇՏՕՆԵԱՑ. — Էնկիւրիի Հայմանա գաւառակին նայիպ և նախագահ առեանին նախագահ Հասան Հիւսնի, և անդամներէն Ահմէտ ու Ա.լի էֆ.ները, դատաստանի ենթարկուեցան, իրենց գործած զեղծումներուն համար։

ՎՈՍՓՈՐԻ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄԸ.—Ազովի և Մէրմէրի ընդհարումին հետեւանքով, Մէրմէրի կրած վնասները փութով ճշդելու համար ծովային նախարարութիւնը գրեց ռուս իշխանութեանց։

Ազովի վնասները ճշդելու համար ալ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որուն Մախսուտէի պատուիրակներն են ծովային հարիւրապետ Հաֆիզ պէյ և Բաքալիտիս գալիճ։

Ազովի ճեղքը դուրսէն գոցուած է, հիմա ներսէն ալ կը գոցեն լաւ մը որպէս զի ետք նաւը պիտի սանին պէտք եղած տեղը, նորոգուելու համար։

ՀՐԴԵՀ.—Անցած կիրակի գիշեր, Իզմիրի Բարալիա փողոցէն հրդեհ ծագելով սրճարան մը, երկու կապելայ, դերձակի խանութ մը այրեցան։ Դիներ վաճառի մը խանութն ալ վնասուեցաւ։ Միայն այս վերջինն ու դերձակը ապահովագրուած էին։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ.—Էսքիշէհիր Ատա գիւղին մէջ քանի մը երիտասարդներ մեռցած կը խմէին։ Այս միջոցին կռիւ մը ծագեցաւ անոնցմէ Հապէլի և Խալիլի միջեւ։ Հապէլ իր քովի ընկերոջը մէջքէն դաշոյնը քաշելով սպաննեց հակառակորդը։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Առջի օր Թոփհանէի կողմերը ձերբակալեց Քէշնոփսն անուն հելլենահպատակ չարագործ մը, որ հակառակ պաշտօնապէս արտաքսուած ըլլալուն, դարձեալ Պոլիս գալ յանդգնած էր։

ԱՐԿԱԾ.— Սեւրվեր կ'ըսէ թէ Պոլսոյ փողոցները անանցանելի կ'ըլլան շատ տեղեր, սահեցնող ցեխ մը կայ, որ կարգ մը արկածներու տեղի կուտայ։ Այսպէս, Կալաթա Սէրայի Կայս. Լիսէին դեր-տնօրէն Մ. տ'Օլիս, ուրբաթ օր երբ Թէվֆիկ Պաշան կողմը բարեկամի մը տունէն կը դառնար, ճամբան ոտքը սահեցաւ և ուսը դէշ կերպով վիրաւորուեցաւ։ Հիմա անկողնի կը մնայէ։

ՈՃԻՐ.— Իզմիր, Քօրսելիոյի մէջ, անցած օր ոճիր մը գործուեցաւ, նոյն իսկ մեծ պողոտային վրայ։ Միրմար գարեղբատան սպասարկուներէն Նիքօլա, վէճի բռնուեցաւ հացագործի աշկերտի մը, Վասիլի Քրիթիքոյի հետ, որ դաշոյնը քաշելով մխեց դէմինին փորը, մինչեւ յատակը։ Վիրաւորը քիչ ետքը մեռաւ իսկ ոճրագործը կը փնտռուի։

ՏԵՂԱՏԱՐԱՓ.—Անցած Բշ. Իզմիրի մէջ տեղացած սոսկալի անձրեւներէն Այֆիրեաքիի կողմը 2 տուն փլան թէեւ, բայց տուներները ազատուեցան։ Թէֆէնիի մէջ ալ տուն մը փլեր է, բայց մարդու արկած չկայ։

ՎԱՃՐԱԳ ՀԱՑՐ ՄԸ.— Արեւելեան Ռումելիի Հարմանլը գաւառակին մէկ գիւղին մէջ Իվան Կոչէվ անուն մարդ մը գիշերանց իր տունն՝ Խրիսթոյի սենեակը մտնելով դաշոյնով կոկորդէն կտրեր է զայն. յետոյ իր սենեակը դառնալով կինն ալ սպաներ է՝ ուրագրով մը գլխուն զարնելով։ Ոճրագործը փախած է։

ՄԱԽՍՈՒՏԷի 5 թիւ չոգենաւը, ուրբաթ օր Հայտար Փաշայի բացերը ընկղմեց մակոյկ մը, որուն մէջ Սկիւտարցի Վասիլ ձուկ կ'որսար և չէր իմացուն չոգենաւին սուլիչը։ Զկնորսին թեւը կտրեցաւ. իսկոյն ազատուելով չոգենաւը առնուեցաւ։

ՊԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԲԵՐԼԻՆ, 30 Նոյեմ. — Բեթերզպուրգի մէջ պաշտօնական ծանուցումներ կը հաստատեն թէ խաղաղութիւնը չպիտի վրդովի Ծ. Արեւելքի մէջ։

ՎԱՇԻՆԿԹՕՆ.— Նախագահ Ռուզվէլտ ցուցակցական հեռագիրներ ստացաւ օտար վիճակներէն Շիքակոյի արկածին առթիւ։

«ՄԱՆՉՈՒՄԻՈՅ» ԷՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 162

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀՅՊԵՏԸ

Վ. Է. Պ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ

2

ԿՈՒԻԼ

Այդ միջոցին, երկու մարդիկը որոնք կրակին քով նստած էին, բառ մը չը փոխանակեցին։

Վերջապէս, էկս ժամ եաք, զացողը եկաւ նորէն նստիլ իր ընկերներուն քով։

—Էհ ուրեմն, հարցուց մէկը. Ինչ կայ։

—Կրնաք խօսիլ, մարդ մարդասանք չի կայ։

Այս խօսքին վրայ, երկք մարդիկը ալ ամէն անձկութիւն մէկդի նետեցին, թէև միտ զգուշացան դարձեալ, ու կրկին իրենց բիբօն առնելով, կրակին դարձուցին կռնակին որպէս զի հսկելով հանդերձ կարենան խօսիլ։

—Պատրաստ ենք մտիկ ընելու, ըսուեցաւ։

—Մտիկ ըրէք, եղբայրներ պատասխանեց Մէքսիկացին։ Ինչ որ պէտք իմանալ չատ կարեւոր է։

Երկու մարդիկը գլուխնին ծռեցին։

Մէքսիկացին խօսք առաւ։

Տակաւին հեռուն չի գացած, պէտք է ճանչցնենք ընթերցողին այն երկու մարդիկը զոր կուգանք ներկայացնել, լաւ հասկցնելու համար թէ ինչո՛ւ համար Տօն Միկէլ Զառաթ, փոխանակ զերծնք ընդունելու, ժամադրութիւն տուած էր Կոյս անտառին մէջ։

Երկու որսորդները Հեգիկ կ'երեւայնին առաջին տեսնուելով, բայց զանոնք յուշ ուշով քննելով, ինչ ինչ նշաններէ կը գնացուցէր թէ անոնցմէ մէկը այն ճերմակ որսորդներէն էր որոնց համարձակութիւնը առածի կարգ անցած է Մէքսիկայի մէջ։ Իրենց տեսքը և հանդերձանքը եղական խառնուրդ մը կը կազմէին վայրի և քաղաքակրթեալ կեանքին։ Իրենց մազերը նշանաւոր երկայնութիւն մը ունէին։ Այս տեղերուն մէջ ուր մարդ կը պայքարի միայն մէկու մը մազերը յափշտակելու փառքին համար, մազերու այս երկայնութիւնը գեղեցիկ արդուզարդ մը կը նկատուի։

Երկու որսորդները հիանալի արդուզարդեր կը կրէին տակաւին, ու ուներէին այն բոլոր պէտքերը որոնք անհրաժեշտ են որսի ճամբորդութեան առնն։

Երկու որսորդներուն առաջինը առաւելեալ երեսունը ութ տարեկան մարդ մըն էր, բարձր հասակով և բարեձև կազմուածքով։ Իր դնդերային անդամները կ'ապացուցանէին թէ մարմնական հուժկու զօրութիւն մը ունէր, որ միացած էր անման թեթեւաչարժութեան։ Դիւրին էր ճանչնալ թէ անիկա կը վերաբերէր ոչ միայն սպիտակ ցեղին, այլ նաև Նոռման կամ Կոլուա ցեղերուն։

Խարտեաշ էր։ Իր կապոյտ և խոհուն աչքերը, երկար յօնքերով պըճնուած, անբացատրելի տխրութիւն մը կ'արտայայտէին։ Իր քիթը քիչ մը կոր էր, ու լայն բերանը պնդուած էր ճեմի ճերմակ ակռաներով։ Իր դէմքին վարի մասը կը ծածկուէր խարտեաշ մօրուքի թանձրութիւնով մը, ու դէմքը ամբողջ քաղցրութիւն, բարութիւն և արիութիւն կ'արտայնչէր։

Իր ընկերը կը վերաբերէր, յայտնապէս, հնդկական ցեղին, զոր յատկանշող ամէն նշանները կը կրէր իր վրայ, բայց, բան մը որ արտակարգ կ'երեւար, թէ քսասի և Հիւս. Ամերիկայի բնիկներուն պէս ծածկուած չէր ու իր դէմքը ներկերուն դոյն ունէր։

Բարձր ճակատով, կոր քիթով, պրդտիկ աչքերով, լայն բերանով մարդ մըն էր ասիկա, որ կարճ խօսելով, մէկ տիպարն էր այն Առօքան ցեղին որ կը բնակի, Շիլիի հարաւակողմը, պըզտիկ սահմանի մը մէջ։

Այս որսորդը ծածկած էր ճակատը լաթերով, որուն մէջէն կ'երկնար սուր փետուր մը, որ կը նշանակէր թէ ինք Օքաղներուն իւլմէներէն կամ գլխաւորներէն է։

Այս երկու մարդիկը, զոր ընթերցողը ճանչցաւ անշուշտ և որոնք կարեւոր դեր մը ունէին մեր պատմութեան մէջ, Վալանթէնն ու Փիւռիմէլլան էին։

Պարադաներու ինչ անլուր զուգադիպութիւնով մըն էր որ Վալանթէն և իր բարեկամը, զոր տասը տարի առաջ Շիլիի մէջ թողուցինք, Բալտամի ասիանտային մէջ, կը գտնուէին Աքաչէռիսի կոյս անտառներուն խորը, մեր զիրենք թողած տեղէն գրեթէ երկու հազար մղոն հեռու։

Ահա ինչ որ պիտի յայտնէր մեր ընթերցողներուն անհրաժեշտ փակագիծ մը ընելով ժողովէն գալիք անցքերուն պարզաբանութիւնը համար։

Թող որ, յարմար յատենի մը կը բանանք այս փակագիծը, որովհետև երեք որսորդները հիմա զուարթօրէն կը խօսակցին իրենց կրակարանին մօտ, և դիները հասած է արդէն, ու անտառն ալ հանդարտ, այնպէս որ ոչ մէկ բան կընայ վրդովել իրենց տեսակցութիւնը։

3

Տօն Միկէլ Զառաթ

Եթէ Մէքսիկան անտեսապէս լաւ դիրք մը ունեցած ըլլար, աշխարհս ամէնէն հարուստ երկիրներին մէկը պիտի ըլլար։

Արդարև։ այս գաւառին մէջ է որ ամէնէն նշանաւոր հարստութիւնները կը գտնուին։ Այն օրէն ի վեր երբ Մթացեալ Նահանգաց Ամերիկացիները աշխարհի մէջ ծագեցան, Մէքսիկայի կէսէն զատուելով, այս գեղեցիկ երկրին բնակիչները քիչ մը դարձա՛ւ կան ընդարմացուած և մեծ ջանքեր ցոյց տուին գաղթականացնելու համար իրենց նահանգները և հրաւիրելու համար իրենց երկրին մէջ,—որ այնքան հարուստ է և արգասաբեր—հանճարեղ, աշխատող և ձեռնհաս մարդիկ, որ կարող ըլլան իրենց երեւոյթը բարեփոխել և տիրել ալ առատութիւնն ու հարստութիւնն ամէն տեղ ուր, իրենք բան մը չէին կրցած գտնել։

(Շարունակելի)

ԼՈՒԴՎԻԳԻ ՆԱՒԻ

Այս ամենակարեւոր և անզուգական բառարանը որ համբաւաւոր Մուլլիմ ՆաՒի հեղինակութիւնն է, ամբողջովին տպուած և քիչ ժամանակի մէջ կրկին տպագրութեան արժանացած է։ Մուլլիմ ՆաՒի իր ունեցած բազմակողմանի հմտութեամբ այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ իրաւամբ իր անունը խորին յարգանք կը յիշուի այսօր թէ բոլոր Օսմանցիներէն և թէ արեւելքի լեզուներով հետաքրքրուող տարազգի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ։ Հանգուցեալ հեղինակին այս գլուխգործոցն որ Թուրք լեզուին մէջ գործածուած Արաբերէն Պարսկերէն և ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու և ոճերու իմաստ ու գործածութեան եղանակները կը բացատրէ սահուն, պարզ եւ հասկանալի ոճով մը, կ'որոշէ որ մուտ գտնէ մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ։ Թուրք լեզուի բոլոր ուսուցիչներն ու ուսանողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ ԼՈՒԴՎԻԳԻ ՆԱՒԻՆ լաթակազմ կը ծախուի առ այժմ զեղչուած գնով և միմիայն 25 դահեկանի (բուն գինն է 40)։ Գիւղացիներու համար՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 դահեկան։ Դիմել Ասքր գրատուն, Պատը Ալի ճատտէսի թիւ 44։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1.150.030.616 ՖՐԱՆԿ — ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Դերմանիոյ ամէնէն մեծ Ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387.440.000 ՖՐԱՆԿ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցիստա թղջակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ. առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ աղոց ու որդերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով. — (Մինչեւ պայմանագրի կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՒԴԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՐ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աչխարհիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինաւոր համար չաբաթական փոքր վճարումով մը, տարին Մէկ ՖՐԱՆԿՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքի մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարգային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարգային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարգային։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս. — ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԴԵՐՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՒՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՕՅԱՆԵԱՆ

Պոլիս Դարբրճիոյլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ՆԻՔՕԼԱՔԻ ԲԱԲԱՏՕՐՈՒԼՕՍԸՆ

ԽԱԼԻՍ ՋԷՆԹՈՒՆ ԵԱՂԸ

ՄԱՄՈՒԼԱՔԸ ՕՍՄԱՆԻՕՒ

Հիւքիւմէթը Սէնիւէնին իսթիսլը մախսուսլուքը հակզ եզանմը վէ սիւզիւմիզ զէյթուն եաղը վէ խալիս սապոն ֆապրիգասը

Սթանպոլտա Եաղ Իսկէլէսիցնէ 29 նումէրոլը մաղազա

Մամուլաքը Օսմանիէ նամըլա մէվզիի ֆիրուխթա վար վէ ուսուլը ֆէնէ մուվաֆֆէգ սուրէթէ թազիր վէ իմալ իսթէմէկ օլան զէյթուն եաղը վէ սապօնարտմզդան էհալիի միթէպէրէ վէ միւհթէրէմ միւթէրիւրիմիզ նէզանտէ գազանմըշ օլաուղրմմի իսթիպար վէ հիւսնը թէվֆէճիւրնի պիր գաթառա թէվեհի զրմնուա մէսարիֆաթը քիւմէյէ իսթիթրլը էմթաի մէզքիւրէի սոն սէրէճէտ վէ մուգիզիյաթը ֆէնիսիէ տարիէսինէ իմալ իսթիմէզ ֆիբրիյէ պու ալեֆա էվրոպատան միւճատաէյն վէ եէնի սիսթէմէտ մոքթիսարտար ճէլպ իթմարտիմ. պու վէճհէյլէ ֆէվզէլատէ օլարագ իսթինսար վէ իմալ իսթիլէն խալիս զէյթուն եաղլարը իսթիպար մէյտամէքինի հալի վէ մէսօրը զաթիյէմ իլէ մէմուռը չիլէրը վէ պիր գրէյտէն օն գրէյլիք թէնէքէլէր տէբուսնտատ քէլէնվէլ գրէյտի 8 զէ.տան վէ քէզալիք համամ վէ էլ եբզանմասընա վէ չոմայրրա մախսուս սաֆի զէյթուն եաղընատան մամամալ սապօնարտ տախի մէզքիւր մաղազամըզդա վէ չէրիմիզին պէօյիւք պազդալ տիւքքեանլարընա ֆիբուխթ իսարիմէզտէ պիր։ Էմթաի մէզքիւրէ, սաբիլերի իլէ մուգայէտ պուլյուրլուր իսէ սարֆիյաթա նրօֆնիսպէթինտէրի մէնֆաաթըն հուսուլի թէզահիւր իտէր. թէերիպէտի իսէ մազազամզդան պիր չիչէ վէ պիր բաքէթ զէյթուն եաղը վէ սապօն իչիրա վէ իսթիմալ վէ ֆէնէնէն թազիր վէ մուսայնէտիրլէ թէհազգուզ իսէ ֆէնէ թաֆիպէն սատէրմուսայէտ աքսիսինի իսապէթ բանէ զէկմա տախի 100 լիրա իքրամիյէ վերիլէճէկի տրզ ու իլան օլունուր 48—29

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Ա Տ Ա Մ Ն Ա Բ Ո Ց Ա

Պոլիս, Պանչէ Դաբու, Պին Պիր Զէքիսի դիմաց

ԱՐԱՄ ԴԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իզմիրլէ, Տարսամանը փողոց իր ընտակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Դաբու, Պին-Պիր-Զէքիսին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ՀԱՆՐԱՀԱՆՈՒՄ ՄԱՄՆԱՅԻՏ

ԴԱՂԴԻԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱՄԱՐԱՑԻՆ ԱՆՏԵՐՈՒՄ

ԲԵՐԱ, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միաք փողոց թիւ 4 ԱՄԷՆ ՕՐ։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՑԱՃԱԽՈՐԴԱՑ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԳԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ Մեծ Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առանձնակորգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն տարանքներ։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գուազաններ։

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար յարաբերական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՔ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն % 10 զեղչով ետ կ'առնուին։

Իսկ ապառիկ գնողներէն % 15 զեղչով ետ կ'առնուին։

ՖԷՆԻՔՍ ՕՔՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՈՂԵՒՒ, ԾՈՎՈՒ

ԿՅՍ. ԹԱԳ. ՍՈՒԱՆՋԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860Ի

Գրասենեակ Հանօքալը խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՒՈՒՑԻՉ՝ Դ. ՓԷՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օքրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. — 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օքրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քառասնհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պարտաւորուած պիտի ըլլայ տալու 31266 ֆրք. Եթէ դրամ ամրողջանի; իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարին իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի տանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆԻՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օքրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ՐՈՏՈԼ

RHODOL

ՎԱՐԱՆԱԿԻՒՍ ԼՈՒՍԻՈՂԱԿԱՆ

Բոտոլը բուսական է. վարդէ և անոր պէս առողջարար նիւթերէ բաղկացած է, ու այնքան քաղցրաբոյր է և անոյշելի համ ունի որ տղաք իսկ ուրախութեամբ կը գործածեն։ Վաւերացած է Առողջապահական ժողովին կողմէ և նշանաւոր բժիշկներ կը գործածեն զայն սատմբսի և ալիքներու խանգարման սրդիւնք պնդութեան, արիւներթութեան և ասոնց նման հիւանդութիւններու դէմ։ Հնարիչ՝ Ալն Գաան Աղէպէր ճատտէսի, Միւրիւվէթ գեղարանին տէր Երկի Արսդոնլիսէ։ Դին 5 ղր.։ Կը գտնուի բոլոր մեծ դեղարանները մէջ։ 30—3

ԱՐԴՈՒՋԱՐԴԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ՄԱՂՄԱՆԵԱՆ

Փափկաճաշակ և շիք տիկիններն ու օրիորդները եթէ կ'ուզեն ճաշակի յարմար և վերջին դրութեանց համաձայն կառնիթիւրներ, պոսոյ, տանթել, ժապաւէն, սեղմիրան, հովանոց, գուլպայ առաջնակարգ և ընտիր հագուստներ, և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթեր գտնել, անմրցելի ժան գիներով։ Պէտք է դիմեն, Մեծ-Շուկայ, Գալիփագերար, թիւ 56

"ԿԻՒԼԻՒՍՏԱՆ" ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Մատանաֆիլ՝ Թէրզի Պաշի Փողոց, թիւ 11։ 30—30

Տեր եւ Տիկին

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՍԷՐԵԱՆ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Միրքէֆիտէ քեսին (Էճզախանէի Թիւրքիէ) եէվմը քիւշաքանան պէրի կէսթէրտիի ինթիզամ վէ տրգգաթատան վէ իշար օլունան քեսֆիէի էտվիյէնին խալիսիէթ վէ էվվէնիյէթինտէն տուպաք չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկերլիքրինէ նիւմունէի իմթիխան օլմագ չէրէֆինի իսրաշ իթմիշ տիր. պու տրգգաթ վէ իրթիհանա մունզամ օլան թէհարէթ վէ նէզդաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրէտ սաղ նազարը էհէմմիյէթէ այնճագ մէվատանն պայլճաղը տրը. ամէնին միւսէլլէմի վէ տէվաբրը բէմմիյնին տախի մուատատագ օլաբաղը իւզրէ սլուրտատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիսի պիր թէէսսատէն պէքլէնիլէլ չոս իրտէմամը միւսթահսէնիյէ պիր իլալէի ինսանիյէթքեարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսսիսատէն չիմտիլ գնատար միւրաճաաթ իտէն պիլէմիլէ զուէֆիլի խասիէկան մէճանէն թէտավի իթմարիմէք վէ մուալեճաթը լազգմէ տախի քէղտ պիլա իւզրէթ իթա իտիլմէք կիսի ինթիյար օլբան ֆէտտա քեարըգալար նազարը տրգգաթա տրընաճագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին ինթիհասը մէնֆաաթատան դիյատ հէմ ճհսանէ խրտմէք կիսի պիր ֆիքրը ինանիյէթբերվերի իւզրինէ թէէսսիսխիտմէ օլաուղը ատրնայ թաեին իտերիյէթ չու թատատա օլբան հիմէմաթը մասրուֆէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրգգրատա գոթի ատրէճաթ իտէրէք, պու կինէի մէրթէէի իրտաղ էլլէմիշ վէ պու եւլիզատէ էրգասը միրտճաաթը մէնհնանիւէթ վէ էմնիյէթինի վէ աթքպատնրն տախի խօշնուտախնի հէլդ էլլէմիշտիր։

Մեզքիր էճզախանէտ քեսֆիէթ իլէ վէ էմրազատ քէսաք իրնթիրազը թամ էյլէմիշ մէշահիրը աթքպատ հէր կիսն էվգաթր մուայնէտէ հազրը պուլնանաղլարը կիսի գիւքիր ու իւնատ մահսուս օլուգ իւզրէ տէ մուալեճէխանէլէր մէվճուտ տրը. էճզախանէլէտ պուլնան ալեֆ վէ էտվիաթը ֆէնինիյէոնտան միւքէմմէլիյէթի սէպեպի իլէ եէկէնանք տէնիրմէյէ չայան օլան (թահնիլիսատ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Մէնիյէտէն էկրբատա զօգուզ սէնի թանսիլ իթտիրիլտիքէն տօնրա իլաֆէֆա օլարագ քիմիակիր տիրլոմատրը իմրազ իլէ չէհրիմիզ ավատէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը Թրպիէի Շէհանէ քիմիակիր մուալիմիզրինէն Տօքթօր Անէմա Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէհլիմ իտիլմիշ տիր. մումայէյզինին ֆէնը թանկիրատքի իգթիտարը պուրատա նասրի մաշիւմ իսէ, էյլրատատա օ պէրեմէ մարուֆ տրը, մուտարիֆ պէտէնը ինատատա միտիճաը թանկիլ հէյնէ վար իսէ, անը քեմալը իհթիմամ իլէ պիմթանկիլ աթքպատա իմրազ վէ պիմտէնէ ալեֆ աթքպատի մուտարիֆիւմին էյլէրինի պիր գաթ տատա թէտանիլ իթմէքատ օլուգը կիսի մէրթ օլան մատէնի նեպատի հէր նեվ մէվմատը տախի սուրէթի միւքէմմէլէտ թանկիլ-վէ իմրազ իթմէքատ տիր։ 8—8

ՊԱՆԳԱՆ

ԱՍՓԵՆԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՇԹԻՆՑԱՆ, ՏԻՍՄԻԼԱՆ ՅԻ. 75000000

1899ական մէջ ինչ բան էօտիւբ սիկուրթասը պէտէլի թրդ. 19,534,276
» » » կանկրն » » » 460,267,208
» » » բրիմի » » » 1,433,965

Կ'ուզէր խօսքին վէ չօնուզլար իչուն միթէտիլ ։ Երբէք իրէ սիկուրթա ապահովէր

Եանկոնա ֆոգը հեր նէվի պէնա վէ էշկա իւզէրինէ սիկուրթա ազա իսէր։

Նէթիլամ ֆոգուլարա ֆոգը մալ, էվրազդ նազարէտ վէ վարօր սիկուրթալարը գազանչ իսէր։

Հիսսէսատարանա՝ 1896ական 18½%, 1897էէ 18%, 1898էէ 18%, 1899ական 16% թէմեթթիւ թէվզէ իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէր (Տէրատատէթէ Գրէֆաի Լիոնէ, Լէնտրատա Ամէրիքան Պանգ, Գէնգ Նատիոնալ Պէլգիկա։

Թաղրլար իչուն միւտատա վէ միւթէպէր քէֆայէթլի ատէթլէր տարնըլրլար։ Գրէֆաի Լիոնէ, Ամերիքան Պանգ, Գէնգ Նատիոնալ Պէլգիկա։

Դրատա՝ Քարթարէն խան, Պանք Օթթոման գարշուսնա

ԱԻԷՍՊԸՐԸՆ

1851

TORONTO WESTERN LONDON

ԲԱՐԼԱՍԷՆԳԱԼԱԼ ԳԱՐԱԲԸ ԴԱՆՍՈՒՍԸՏԼԼԵ ԳՕՐՕՏԷՅՕ ՎԷ ԼՕՆՏՈՆԱ

1851Էէ ԹԷԼԵՒԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸԷ

ԵԱՌԱԲԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՆԸ

Թագրլի օլանան գիրանդարրն մէճմուլ — Խնկ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտ տպէտ վէ գասարթաքը սէնէվիկ — » » 1,950,000
Քեսմիլէն թէէսիսէ օլանմաղ օէրմատէ — » » 410,000

Թուրքիա վիւպէտինին միւտիրի ուսմանի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպուլ, Սուլթան Համամ, Թոփրրբը օղու Խան Ն՝ 43։

Թաշրիլատատա Խանիլար վէ միւթէպէր աճէնիթէլէր ատանքլմագա ատր ԻՆՈՒԱՐ.— Շէհրիմիզին ֆէն մատատի Ֆրանսրզ վէ Աման գումանդար ըրմի սերմայէսի հասրլաթրնտա նիսպէթէն 100% օլաուզը հալատ Ուլթրբրնի % 125 տիր։ Իմէթ պու հասրլագատ Ուէֆքրքն բատրիպլերինէ Թէֆեվվուզ իմ. սէրմէյէ էն պէօյիւք Ֆէնիմիզ տրը։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԵՐԱՑԻՆԻՑ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՓԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքներու, դերձակներու ու կօշկակարներուն լոկ Սինկէրի մեքենայ մը գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը տարեցտարի 400է աւելի պատուոյ վկայական և չնորհագիր առած է բոլոր ցուցադրութիւններէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Գալաթասարայի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց՝ Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ՓԱԼԱԹԱ՝ 1. Սիրկէրճիներ, Թիւնէլին առաջ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿՈՒԴԱՐ՝ Գարէյ տէյր թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԶԻՐ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Ամերիքա տէլ Տիւ Օղլուի տունը։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշան նշանագրութիւն ընելու է։